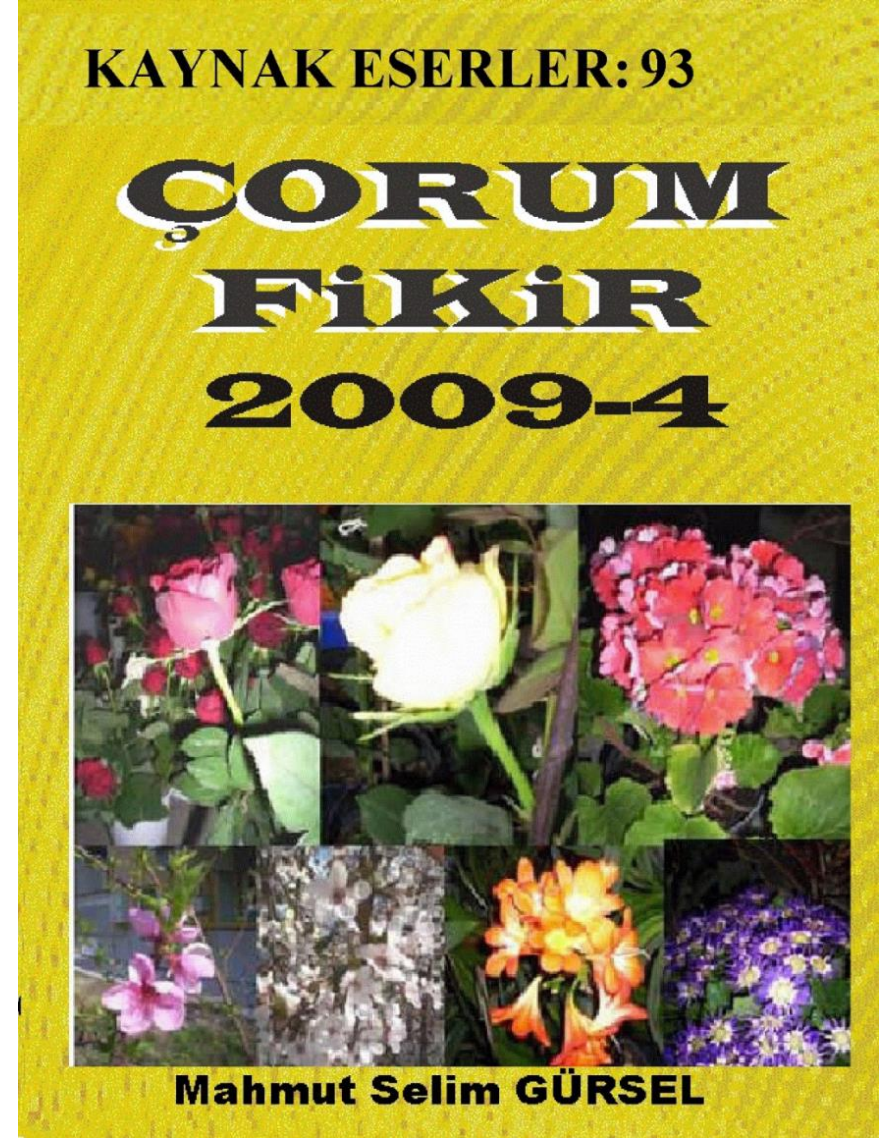

KAYNAK ESERLER: 93

ÇORUM FİKİR 2009-4 CİLT 8

Mahmut Selim GÜRSEL
2009

ISBN 978-625-95473-2-9 (Tk)
ISBN 978-625-95841-1-9 (8.c)

ÇORUM FİKİR 1

İÇİNDEKİLER

TAKDİM

Mahmut Selim GÜRSEL Hayat Hikâyesi

Ahmet CANBABA SEVGİLİ GÖNÜL

ADAMI ALİ

ABDÜLKERİMOĞLU'NUN

ARDINDAN

Ahmet CANBABA ANNEME

Ahmet CANBABA ANNEM-

ANNELERİMİZ

Ahmet CANBABA İŞLER HASTA

Ahmet CANBABA GÖZ

GÖRE GÖRE

Ahmet CANBABA DÜŞERİM

KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!

ÇORUM FİKİR 2

Atilla ALPAY YEŞİLAY
ÜNİVERSİTEDE

Bora ATILGAN TAŞRADA
İNTİHARA HAZIRLANAN BİR
FARE

Bora ATILGAN HÜZÜNLERİN
TERAZİSİ
Bora ATILGAN GELECEĞİN
ATLILARI İÇİN TEMEL SÜVARI
EĞİTİMİ MAHİYETİNDE
AFORİZMATİK ULUMALARDIR.

Mahmut Selim GÜRSEL BİSİKLETE
BİNELİM (!)
Mahmut Selim GÜRSEL ANAM !

ÇORUM FİKİR 3

Mahmut Selim GÜRSEL 1 MAYIS
KISA TARİHÇESİ
Mahmut Selim GÜRSEL HIZIR-
İLYAS (HIDIRELLEZ)

Müslüm TUNABOYLU
METEOROLOJİK OLAYLAR
ARASINDA KALAN ÇORUM

Necati ÇAVDAR EĞTİM- MAĞRİF
ve İRFAN

Özkan KERACA GÜL BAHÇESİN
DE

KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!

ÇORUM FİKİR 4

Özkan KERACA
KARACAAHMET'TE Kİ
VESİKALIK

Özkan KERACA GÜN BATIMI...

Selma GÜRSEL CILBIR

Serkan ÖKÇE DARGINIM
KENDİME

Serkan ÖKÇE ÇOCUK KALALIM

Üzeyri Lokman ÇAYCI GÜL
ÇIKMAZI SOKAĞI
Üzeyri Lokman ÇAYCI DESENLER

ÇORUM FİKİR 5

TAKDİM

Bir kitabın doğması, o kitabı yazmaya kalkan kişinin amacına ve bilgi birikimine göre değerlendirilmesi uygun olarak görülmelidir.

Elinizde bulunan bu çalışmanın sizlere ulaşması için günlerini veren bu çabası için şükranlarımı sunarken, bu çalışmada da benim ufacık bir katkımın da bulunması beni bahtiyar etmiştir.

Bu çalışma ile sizlerde bazı bilgileri edinmiş ve faydalanmış olarak uzun yılların birikimlerinden aydınlanacağınızı göreceksiniz.

Bilgi; yazılmadıkça kaybolmaya açık birikimlerdir. Her insan bir kitaptır; onu okumamız gereklidir.

Tanımadığımız ve anlamadığımız kişiler hakkında nasıl kararlar veremezsek; bir çalışmayı da incelemeden, okumadan karar veremeyiz.

Mahmut Selim GÜRSEL 2009

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 6

Mahmut Selim GÜRSEL

1947 tarihinde babamın subay olarak bulunduğu Erzurum'da bir at arabasında doğum evine giderken doğmuşum. Babam Eminsü Ali Rıza Gürsel, annem ise Fahriye hanımefendi idi.

İlkokula İskenderun'da başladım. Ankara' da bitirdim. Ankara Yenimahalle Ortaokulunun birinci sönestrinde babamın emekli olmasından dolayı 1960 yılında Çorum'a gelince Atatürk Ortaokuluna devam ettim. Babamın "oku da oğlum ceketimi

ÇORUM FİKİR 7

satar seni okuturum" diyerek bana yaptığı nasihatleri ters tepki yaptı, okumuyorum diyerek okulu

birinci sınıfta bıraktım. Marangoz çırağı olarak Azmi Başar ustanın yanına girdim. Askere gidene kadar ustanın yanında çalıştım.

1967 tarihin de askerlik dönüşü, Ankara Emniyet Müdürlüğüne teknisyen olarak göreve başladım.

Ortaokulu dışarıdan 2 yılda bitirdim 1972 tarihinde

Polis Memuru olarak Ankara'da çeşitli şubeler ve karakollarda çalıştım. 16 Eylül 1973 tarihinde Selma (Kurşuncu) Hanımefendi ile evlendim.

1978 yılında ayında naklen Çorum İl Halk Kütüphanesine Memur olarak geçtim.

Dışarıdan Çorum Ticaret Lisesini iki yılda bitirdim.

Kendi kendime Osmanlıcayı öğrenmeye uğraştım, Hat sanatı ile biraz ilgilendim 150 ye

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 8

yakın Ser levham var, Çorum Güzel Sanatlar Galerisinde ve Kütüphane salonlarında bu levhaları sergiledim.

03. 08. 1988 tarihinde İl Halk Kütüphanesi Müdür yardımcılığına atandım.

1990 tarihinde kütüphanelerdeki kitapların tasnifi ile ilgili 10 yıllık bir araştırmamı "Alfabetik Onlu Tasnif Fihristi (Dewey) "kitap haline getirip Kültür Bakanlığına sundum. Kitabımdan Türkiye'deki bütün kütüphanelere dağıtılmak üzere 1000 adet satın aldılar.

1993 yılında Türkiye'deki bütün kütüphanelerde bulunan " El Yazması" kitapların Ankara Milli Kütüphanesine toplanma kararı veren Kültür Bakanlığına karşı Çorumlu hemşerilerimi haber dar ettim, mahalli radyodan ve gazeteler ile parti il Başkanlarını ile Millet Vekilimiz Adnan Türkoğlu ve Belediye Başkanımız rahmetli Turan Kılıççılıolu' nun destekleri ile el yazma kitaplarımızın Çorum' da kalmasını sağladım!

ÇORUM FİKİR 9

Açık öğretim için üniversite sınavlarına girip kazandım. İkinci sınıfta iken 25 Nisan 1994 tarihinde

Tatvan Bitlis'e Müdür olarak tayinim çıktı, tayin edildiğim yere gitmeyerek emekliliğimi istedim.

İlkokul sıralarında okuyarak pilot olmanın düşlerini kurardım. Bu hayalim gerçekleşmedi. Şu anda emekli memurum.

Marangozluk, oymacılık, Polis Memurluğu, Memurluk ve idarecilik yaptım. Her çalıştığım meslekte çeşitli önemli olaylar oldu ise de son çalıştığım kurumda bence; en önemli bir hatıramı anlatmak istiyorum:

Kütüphanedeki çalışmalarım ve " El Yazması Kitaplar"ın Çorum'da kalması için verdiğim çabalar neticesinde Bitlis Tatvan'a tayin edilme olayım beni çok yıktı. Fakat bu üzüntümün boş olduğunu zamanla gördüm. Rabb'imizin izni ile Hacca gitmek nasip oldu, iki kitap daha yayımladım ve elinizde bulunan bu derginin çıkmasına vesile oldum.

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 10

Mesleklerin insanlara sağladığı maddi avantaj olarak, evinizi geçindirecek, namerde muhtaç etmeyecek avantajından başka, manevi olarak; sizin yaptığınız işlerle

ilgili karşılaştığınız problemleri değerlendirerseniz avantajların neler olabileceğini hayat okulundan öğrenmiş oldum.

Yazı yazmaya beni kimse teşvik etmedi Kütüphane için hazırladığım kitap beni yazmaya teşvik etti. Yazılarım mahalli basında yayımlandı. Yazılarımdan dolayı bir ödül almadım; fakat kitapları ve bu dergi benim için en büyük ödüldür.

İdealim: Çorum'a tam teşekküllü bilgisayar ortamında bir kütüphane kazandırmaktır. Bu idealim yüzünden tayinim çıktı. Yayımlanmış dört çalışmam bulunmaktadır. Bunlar:

" Alfabetik Onlu Tasnif Fihristi (Dewey) ",

Bakanlığa sunulmuş; "Alfabetik Türk ve Yabancı Yazarlar Fihristi" ve "Ne Nerede Başlıklı Arama Fihristi" basım için hazır beklemektedir.

ÇORUM FİKİR 11

Yazılarım daha çok araştırma dalı ile makale türüdür. Tiyatro çalışmalarım, şiir ve hikâye denemelerim bulunmaktadır.

Benim okuyucularıma diyeceklerim şudur ki. Doğru bildiğiniz konuları savunun. Bu savunmanız size belki tepkiler getirecektir. Bu tepkileri inceleyerek doğru olup olmadığını araştırın. Çalışmalarım:

<https://gurselyayin.com>
corumlu2000@gmail.com

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 12

Ahmet CANBABA

SEVGİLİ GÖNÜL ADAMI ALİ ABDÜLKERİMOĞLU'NUN ARDINDAN 13-05-2009

Şairlerin sevgilisi, babası, abisi, Ali Abdülkerimoğlu'nun vefatının üzerinden bir sene geçti. Şimdi ikinci Bodrum şiir etkinliği yhapılıyor. 1. Uluslar arası Bodrum şenliğinde Osman Karaaslan tarafından vefatını duyduğumda şoke olmuştum. Kütahya'da,

ÇORUM FİKİR 13

Isparta'da, Simav'da, Salihli'de, Antalya'da, Bursa'da ve daha birçok yerlerde yapılan şiir etkinliklerinde Ali ağabeyimi gördüğümde insana sıcaklık veren babacan davranışlarından dolayı hemen kucaklaşır, halını hatırını sorardım. O da hep iyiyim derdi. Şiirde usta bir kalemdi. İşte

Şairler Meclisi adlı şiirindeki şiirin akışına ve anlamına bakın. O sevgi ile pişip mütevazı tavırlarıyla dostlarının gönüllerinde yer etmiş birisiydi.

ŞAİRLER MECLİSİ
Çağırdınız koşup geldim
Menzilleri aşıp geldim
Bu meclise çiğ yakışmaz
Sevgi ile pişip geldim

Ali Abdülkerim ağabeycim Yaşadığı yer olan Simav'a âşık bir kişiydi. Simav'ı çok severdi. Yalnız ben değil tüm şairler camiası yas tuttu onun

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 14

için. Kendi halinde, ağlayanla ağlar, gülenle gülerdi. Yav Canbaba çok kıtalı şiir gönderi yon başka şairlerin şiirlerini basamıyoruz bu yüzden senin şiirlerinin uzun olanına yer vermeyeceğim dediğinde ne kadar haklıydı. O ne söylese kimse üzülmezdi. Yöresel basında ve camiamızda ses getirecek yazılar yazıldı hakkında. Ne kadar sevilen birisiydi.

KÜTAHYA (İHA) - Simavlı şair gazeteci Ali Abdülkerimoğlu'nun vefatı sebebiyle, Kütahya Gazeteciler Cemiyeti Yönetim Kurulu, merhumun ailesine bir başsağlığı mesajı gönderdi.

Başkan İhsan Tunçoğlu imzasıyla Kerimoğlu'nun ailesine gönderilen taziye mesajda şu görüşlere yer verildi: "Simav İlçemizde yıllardır gazetecilik yapan değerli ağabeyimiz, şair Ali Abdülkerimoğlu'nun vefatını üzüntü ile öğrendik. Merhuma Allah'tan rahmet, kederli ailesine, dostlarına ve basın camiasına başsağlığı ve sabırlar dilerim gibi, Kütahya gazeteciler Cemiyeti'nin, baş sağlığı mesajı gibi insanı hayretler içine

ÇORUM FİKİR 15

düşürecek başka haberlerde okudum internet sitelerinde Ali Abile ilgili.

GAZETECİ-ŞAİR ALİ ABDÜLKERİMOĞLU,
BALKONDAN DÜŞEREK ÖLDÜ
SİMAV - 11.04.2008 15:35:00

"Kütahya'nın Simav ilçesinde yaşayan 84 yaşındaki gazeteci-şair Ali Abdülkerimoğlu evinin balkonundan düşerek yaşamını yitirdi.

Dün sabah saatlerinde rahatsızlanarak Simav Doç. Dr. İsmail Karakuyu Devlet Hastanesine kaldırılan Ali Abdülkerimoğlu ayakta tedavisinin ardından evine gönderildi. Tabakhane Mahallesi'nde kendi adının verildiği caddedeki evinin balkonuna çıkan Ali Abdülkerimoğlu dengesini kaybederek altı metre yükseklikten düştü.

Önce Simav ardından da Uşak Devlet Hastanesine kaldırılan Abdülkerimoğlu, tüm

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 16

müdahalelere rağmen kurtarılamadı.

Abdülkerimoğlu'nun cenazesi Halil Ağa Camisi'nde kılınan cenaze namazının ardından Çitgöl beldesi Cumhuriyet Mezarlağı'nda toprağa verildi.

Cenaze törenine, ailesi, yakınları, Simav Belediye Başkanı Rıza Özdemir, katıldı. Ali Abdülkerimoğlu 55 yıldır genel yayın yönetmenliğini yaptığı oğlu Aslan Abdülkerimoğlu'na ait Anadolu isimli gazetenin haber müdürlüğünü de yürütüyordu. Ali Abdülkerimoğlu, yazdığı bini aşkın şiirini üç

kitapta toplayıp yayımlamıştı. Son olarak Amasya Valiliği tarafından düzenlenen Türk Sanat Müziği Beste Yarışmasında Altın Elma ödülü de kazanan Ali Abdülkerimoğlu'nun bugüne kadar bestelenmiş 20'yi aşkın şiiri bulunuyor."

Sevgili gönül dostları yukarıdaki yazıyı internetten bulduğum zaman Abdülkerimoğlunun eşinin de kendisinden önce vefat etmesinden dolayı daha da yalnız kaldığı ortaya çıkıyor. Tabii ki 84

ÇORUM FİKİR 17

yaşındaki şair babamızın kim bilir dengesini kaybedip de balkondan düşmesini gerektirecek nedenler nelerdi. Canım Ağabeyimin o anda tansiyonumu yükseldi de dengesini kaybetti acaba. Ben tabi bu zamana kadar onu hiçbir zaman aklımdan çıkarmadım. İstedim ki Ali ağabeyimizi sevenlerin yazdıklarını hep bir arada toplamak ve kimler onun için ne dedi diye bilmek ve bunu siz sevenleriyle paylaşmak istedim.

Oyhan Hasan Bildirki, Ali Abülkerimoğlu ile bir anısını anlatarak uzunca bir yazı yazmış. Gene Rahmetle Andığımız Tayyar Tahiroğlu Ağabeyimizin de içinde bulunduğu bir anı da bakın Bildirki neler diyor.

"Kendisiyle 2004 Temmuz'unda Söke Öğretmen evi'nde görüşmüştüm. İlçemize gelen konuk şairlerle Öğretmen evi'nde buluşmuştuk. Akşamüzeri serinliği başlamıştı. Çardak altındaydık. Birinin adımı seslendiğini duydum. Baktım, en ulu ak servi ağaçlarından birine belini

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 18

dayamış olan Tayyar Tahiroğlu'nu gördüm.
Yanındaki yaşlı şairle birlikte bana gülümsüyordu.
Kalktım, yanlarına gittim, rica mica dinlemedim,
ellerini öptüm.

Tayyar Tahiroğlu'nun; "Oyhan, bize sahip çık. Hele Ali Abdülkerimoğlu'na hepten sahip çık. Bu kadar gencin arasında iki yaşlı biz varız. Üstelik ben sonbaharımdayım, kendimi hiç iyi hissetmiyorum. Belki sonbaharı bir daha göremem." deyişini unutamam. Ali Abdülkerimoğlu durur mu? "Tayyar, sonbaharda olan benim. Üstelik "Sonbahar" ilk şiir kitabım. Belki sen sonbahara biraz yakınsın ama bu genci üzmeye çalışma. O daha ilkbaharında olmalı. Bana göre sen de öylesin..." demişti.

Sonbahar, Tayyar Tahiroğlu'nu sevmiş olmalı, onu aramızdan çekip aldı."

ÇORUM FİKİR 19

Ahmet CANBABA

ANNEME

Şarkı olmuşsun dilde yaşarsın çok gönülde
Bağışla suçlarımı bana ne olur gül de
Hiç yok ki düşlerimde son gününden bir anım
Yalnızca bizim için yaşamana hayranım

Karınlık iç dünyamda bitiyorsun gel
Çok özledim burnumda tütüyorsun gel
Ah!... Anneciğim.

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 20

Yokluğun sevda olmuş büyüyerek içimde
Sana olan sevgimi arayayım ben kimde
Beyhude yakınmalar nafile bu çırpınış
Geriye senden bana yalnız bir resmin kalmış

Karınlık iç dünyamda bitiyorsun gel
Çok özledim burnumda tütüyorsun gel
Ah!... Anneciğim.

Kızman severmiş gibi darılmansa bir sitem
Girer misin rüyama arzu etsem istesem
Kulaklarım çınlıyor beni mi anıyorsun
Bir cennette belki de bizle uyanıyorsun

Karınlık iç dünyamda bitiyorsun gel
Çok özledim burnumda tütüyorsun gel
Ah!... Anneciğim.

ÇORUM FİKİR 21

Ahmet CANBABA

ANNEM- ANNELERİMİZ

Karnında dokuz ay taşıırken beni
sen kanınla besleyerek can, veren annem.
Bir ana kucağı özlemi duyup
Doğmuşum
Senin şefkatinle
Şefkatli ellerinde.
İlk defa tenini okşayıp
Sütünden emmişim huzurla anam.
Çocuğuna yanık bağrını açan
Can suyuna değer şefkatin annem.

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 22

Uyutur bir ninniyle sesin
Ve usulca öpüşünde
Sıcacık nefesin
Uyutur.
Hem fedakar, hem cefakar yürekte
Derin uykularını böldüğümden
Uykusuz gecelerin sebebi bendim.
Anlatılmaz verdiğin emekler bize.
Yıkaman,
Sıcacık sarıp, sarmalaman
Ve kundaklaman öpüp yüzümü.
Kırıp dökmemize gülüp geçerdin.
Bizi tehlikelerden kurtarman
Tutup ellerimizden kaldırıp.
Yüreğin dayanmazdı düşmemize.
Bir boynuma sarılışına hasretim
Ve birde yüzümde gezdirmene ellerini.
Ben ilk gülmeyi senden öğrenmişim anne
İlk emeklemeyi,
Ayakta durmayı.
İlk anne, baba demeyi
Ve ilk soru sormayı

ÇORUM FİKİR 23

Masallarınla büyürken.
Bu günlere kolay gelmedik anne.
Kuruyken yeşeren bir ağaç gibi
Seni görmek bile beslerdi beni.
Gülüşün sabırdı, gülüşün keder
Her şeyde acılar sana düşerdi.
Sözlerin teselli bütün dertlere.
İlacımdı saçlarımı okşaman.
Derdimizde sabrın tükenmez anne
Senin ellerinin değdiği her şey
Odamızı doldururdu bir güneş gibi.
Dertleşmeni özlüyorum anne.
Birazda çekiştirmeni kim olursa.
Gönlünü bir dinlendiremedin bizlerle.
Bir yanın hep hasreti yaşadı,
Bir yanın yorgunluğunu hayatın.
Resminde bir kınalı elini görsem
Ve görsem bir kınalı saçının telini
Cız eder yüreğim hasretinle bil.
Neleri sığdırmadın derya gibi gönlüne
Bayram sevincini yaşatırdın,

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 24

Öptüğümde elini
Yollarıma bakıp geç kaldın diye
Sen çalardın zor günlerde kapımı.
Neyin varsa paylaşırdın benimle
Bize kuldun bize köleydin anne
Hep omzunda ağır yüktük, ağır yük.
Ardımızda yıkılmayan kaleydin.
Yavrum diye kucaklayıp
Bağrına basardın, gurbetten gelsek.
Işığın geliyor sönmüş yıldızlar gibi.
Gözün açık, hasret gittin oğluna.
Can damlalarıydı sözlerin, hayat veren.
“Yavrum seni çok özledim,
Tütüyorsun burnumda” derdin.
Bizim içinde sen öylesin anne
Her şey sen varsa bir anlam kazanır.
Sensizlik düşmanımdır uğramasın yanıma
Şiirlerim tedirgin, seni anlatamıyorum.
Sen bir mihenk taşısın yaşamımın.
Senin sevgin son durağı yüreğimin.
Son istasyonu gönlüm, orada in.
Sıcaklığın tenimde

ÇORUM FİKİR 25

Sözlerin kulağımda kalsın.
Resmin,
Avutmuyor beni annem.
Tutamıyorum ellerini
Senin karşılıksız sevgin var ya
Onu tadamıyorum
Ben sevgi sarhoşuydum sen varken.
Dokunulmazlığımın tadını yaşardım.
Sen benim özgürlüğümün sınırydın,
Sen benim günahlarımın ceza keseni.
Sen benim sevaplarımdın anne,
Aydınlık penceremdin.
Sen benim bereketimdin
Sen benim örfüm.
Yaşamda en güzel şeyleri
Bana layık görendin,
Yedirendin,
Tadına bile bakmadığın ne varsa.
Öğütlerin ayaklarımın altında yol
Öğütlerin gözümün önünde bir perde
Büyüklere saygı derdin,

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 26

Küçüklere sevgi
Ben onun için sayar ve severim anne.
Hep senin içinde çocuktum
Sen affedendin.
Şimdi affedenim yok.
Acımasız sensiz her şey
Senin varlığın umuttu, umut.
Sensizlik hüznümün kaynağı şimdi.
Sensizlik bir uçurum.
Sensizlik yalnızlık demek.
Sensizlik sevgiye acıkmak demek,
Bilemedim affet anne.
Şimdi mezar taşlarına
Pişmanlıklar okunuyor dua diye.
Bir rüyaya mahkum oluyor sevenlerin.
Rüyalar bile terk ediyor kimi zaman sevenlerini.
Bir resme mahkum oluyor bu gözler.
Bir misafir gibi sessiz
Göz göze geliyoruz her andığımda.
Sensizliğe hazırlıksız yakalandım anne
Zaman hep hasret dokudu tezgahında.
Hep gelişini düşündüm son gidişinin,

ÇORUM FİKİR 27

Umutlar boşa çıkıyor, boşa.
Muson yağmurlarına benzerdi dua edişin.
Bir çöl fırtınası gibiydi kızışın.
Hem sıcaklığını tadardım
Hem acının özsuğunu.
Sevgi çıkmazlarını yaşıyorum seni düşünürken.
Zincirlerinden kopmuş bir halka gibi,
Hasretim boşlukta anne.
Üstü kapalı bir gülüş dudaklarımda
Uykuya dalarken seni düşünüşüm.
Bir girdap yaratıyorsun rüyalarımnda.
Yeniden keşfediyorum seni,
Uyanıp hayata merhaba derken.
Pusuya yatmış bir canavar gibi
Dünya telaş esi.
Her gün savaşla uyanır günaydınlar.
Ahh!... annem, anneler, annelerimiz.
Çocuklarınız şehit olurken,
En çok üzülen siz.
Tüten ocağımızda hem kordunuz,
Hem de duman.

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 28

Yavru çığlıkları gözyaşlarında
Vatanını benden çok severdin bilirim.
Onun için ölmeye yollarsın vatan uęruna.
Onun için doğurmadın mı beni?
Ama şimdi gel gör ki anne nice evlatlar
Bile bile gidiyorlar
Dünya barışı diye lme.
Sen mutlu olmalısın anne vatan için
Hala o ölecek yürek var bende.
Hala o ölecek yürek var bende.

ÇORUM FİKİR 29

Ahmet CANBABA

İşLER HASTA

Kendi iç dünyasına dalmış internette tanımış olduğu adama düşüncelerini yoğunlaştırmıştı. Hangi tasarımcılar benim gibi kusursuz bir aşkı güzel giysiler içinde cansız bir vücutta hayata geçirebilir ki. Bahar, kıpırdanmasındaki esin kaynağını kendinden almıştı sanki. Sevgilisine cömertçe yazılar yazıyordu. Erkek bayan konseptleriyle hizmet veren butiklere dönmüştü ii.

Dř rengarenkti. Tatlım diyordu. Her yerim rengarenk çiçekler açmış gibi geometrik desenler üzerinde ki bluzumun ve platin rengi mini eteğimin altındaki bacaklarımın bir sütün

[KİTAP BAşINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 30

gibi seni beklediğini bilmeni istiyorum.

Marka merakım dan olsa gerek hep en nadide giysiler içinde göreceksin beni. Şimdi duygusuz ve acımasız bir şeytan tarafından ruhum ele geçirilmiş gibi sanki.

Çok kısa zamanda tanışmış olsak ta iki uzatmalı aşıklar gibi hissediyorum kendimi. Seni çok seviyorum.

Adam ismini dahi bilmediği bir bayandan gelen yazılar karşısında aşk sarhoşu olmuş, sanki kendinden geçmişti. “İnsanlar elbetteki sevecekler, o zaman sevgisinin kendisini götürdüğü yere kadar gitsin aşkları.

Yazarlar kalemlerinin götürdüğü yere kadar yazsınlar. İnsanlar yapmak istediklerini yaptıklarında, yapacakları yere kadar gitmiş olurlar. İşte bizde gittiğimiz yere kadar gidelim internette seninle. Bende seni çok seviyorum. Başka bir çetleşme de buluşmak üzere” demişti mesajında.

Daha böyle birçok göndermeler yaptılar birbirlerine. Uzun, kısa yazılarla aşklarını üç ayın

ÇORUM FİKİR 31

sonuna getirmişlerdi ki bir pastanede buluşarak tanışmaya karar verdiler.

Her ikisi de yaşamlarının gerçeklerini anlatacaklar mıydı acaba. Bir gün anlaştıkları gibi bir pastanede buluştular. Bayan:

-Aaffedersiniz ne iş yaparsınız” dedi.

Adam:

-Fabrikatörüm”

-Çok güzel. Der bayan.

-Benim eşimde borsacı. Adam bayanın eşinin borsacı olduğuna Sevinir çaktırmadan.

-Çok güzel, benimde hisse senetlerim var. Borsa yükseleceği zaman beni inşallah uyarırsınız” der bayana. Bayan:

-Ne demek efendim tabi ki yardımcı olurum. Ancak bu işler alenen olmaz ne de olsa eşimin telefonu dinlenebilir” der bayan. Adam: Sen orasını merak etme. Ben telefonda hal hatır sorarım işler nasıl derim işler iyi dediğinde ben o gün kağıt alacağım. Sen işler kötü maalesef işler hasta, işler yattı, dediğinde de elimdeki

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 32

kağıtları satacağım. Der.

Kadın aslında Borsacı Şükrü İşler beyin evlerinde hizmetçi olarak çalışmaktadır. Çetleşerek iyi birini bulsa evlenip kendi hayatını kurtaracaktır.

Ama tanıştığı fabrikatöre de ben o evin hizmetçisiyim diyemez. Kadın bir fabrikatörle tanışmaktan dolayı gayet mutludur. Bu arada fabrikatörde çok sevinçlidir nede olsa bir ‘borsacı eşiyle’ tanıştığı için.

O da içinden ‘inşallah benim memur emeklisi olduğumu anlamaz’ diye geçirir. O da bayana ‘fabrikatörüm’ diye yalan söylemiştir. Emekli olunca bütün parasını borsaya yatırmış, orta hali emekli

Satılmış beyden başkası değildir. Oldukçada yüklü paralar kaybetmiştir borsada. Ama bundan sonra hele sevgilisi Mahsune hanımla tanıştıktan sonra daha fazla kazanacağından emindir. Kadın, borsacının yanında çalışmaktan dolayı borsa ile ilgili birçok açıklamalarda bulunur fabrikatöre.

ÇORUM FİKİR 33

-Nede olsa eşimin bu işlerdeki gizemliliğini ancak ben bilirim. Der . Fabrikatörle tekrar buluşmak üzere ayrılırlar. İçinden ‘Huşa hazretlerine yüz sürüp dilekte bulunmamın karşılığını alacağım inşallah. Az mı gittim yatırlara.

Tekkelere az mı yüz sürdüm. Ne kadarda yakışıklı adam bayağı ilgilendi benimle, Yarabbim bir kabul olsun dileklerim, bundan sonra bende gün yüzü göreyim’ der.

Satılmışta borsacı hanımıyla tanışmanın verdiği sevinçle daha çok kazanmanın hayallerini düşledi. Kadın eve vardığında daha Şükrü beyin gelmesine hayli bir zaman vardı. Şükrü bey eşinden ayrılmasına rağmen kendisine davranışında en ufak bir yanlışlığı olmamıştı. Ne de olsa yaşça borsacıdan çok büyüktü. Kendine uygun arkadaş getireceği zaman evine:

-Mahsune bugün ablanın evine gidebilirsin? Der. Mahsunede o gün sevinçle ablasına gider

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 34

eve beyin istediği zamanda dönerdi. O gün de öyle oldu.

Akşama bey gelmeden sofrasını hazırladım yanına da bir duble rakısını ve soğuk suyunu hazır etmişim ki kapının zili çaldı. Baktım Şükrü bey

-Hoş geldiniz efendim. Dedim.

-Hoş bulduk Mahsune. Dedikten sonra üstünü değiştirip banyoya girdi bu arada da bana:

-Bu günkağıtları para edecek, borsa yükselişe geçecek . AB için tarihin verilmesine kesin gözüyle bakılıyor. Yarın hareketli bir gün yaşayacağız. Çok alım, satım olacak, onun için sabah erken gitmeliyim, beni uyandır. Dedi. Mahsune hanım da:

-Olur bey uyandırırım. Dedi. Şükrü bey banyodan sonra yemeğini yiyip bir duble rakısını içtikten sonra yattı. Mahsune sabah dediği saatte beyi uyandırmak istedi. Şükrü bey rahatsızdı, yatağından kalkmadan

ÇORUM FİKİR 35

-Mahsune hanım beni arayanlara kalkamayacağımı rahatsız olduğumu söyle. Lütfen beni kimse rahatsız etmesin. Diye tembih etti ve odasından çıkmadı. İşe gitmemesinin verdiği yoklukla arkadaşlarından birkaçı aradı ve hepsine şükrü beyin hasta olduğunu söyledi. Tanıştığı fabrikatör yani Satılmış da büyük bir heyecanla bayandan tiyo almak için telefon açar:

-Efendim günaydın işler nasıl? Der kadın internetten tanıdığı adamla telefonda ilk defa konuşmaktadır sesini alamaz patronunun yani Şükrü beyin arkadaşlarından birinin aradığını ve Şükrü beyin tembihini de düşünerek

-Maalesef efendim işler hasta, yatıyor. Kimseyle konuşacak durumda değil. Der.

Hizmetçi Satılmışın telefondaki sesinden tanıyamaz. Nasıl tanısin ki, daha ilk defa duyduğu bir ses. Telefonu kimsenin rahatsız etmemesi için de devre dışı bırakır. Mahsune Hanımdan işlerin yattığına dair mesajı alan

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 36

Satılmış ‘demek ki kocasının yanında ancak bu kadar cevap verebiliyor, müsait değil. Canım sevgilim benim. Gene beni düşünerek işler yattı diyebildi. Bu benim için çok önemli der ve elindeki bütün kağıtları satar.

Ertesi gün borsa yükselişe geçmiş, borsadaki ekranlardan sattığı kağıtların yükselişi karşısındaki değer kayıplarından Satılmış saçını başını yolacak duruma gelmiştir. Yumruklarını sıkıp bunumu yapacaktın bana Mahsune hani parolamız işler hastaydı.

Sevgilisinin evini bilmiyordu. bildiği tek şey telefonda ve imeyil adresiydi. Büyük bir kızgınlıkla telefona sarıldı telefonuna kimse cevap vermedi. Sonra imeyil gönderdi bir internet kafeden. İşler hasta dedin.

İşler yattı dedin, hayatımı mahvettin Mahsune. Üstelik telefona da çıkmıyorsun. Bu sana son mesajım sanıyorum bu bu dünyaya son mesajım. Hoşça kal oysa seni ne kadar çok sevmiştim.

ÇORUM FİKİR 37

Artık Mahsune içinde çok geçti ertesi günkü gazetelerden ‘Borsada iflas etti kendisini boğaz köprüsünden attı’ diye bir haber okudu.

Kendisini seven birisini tanımış ama onu kısa bir zamanda kaybetmenin acısını da yaşamıştı. Şükrü İşler beyin birkaç gün içinde hastalığı geçmiş ama Mahsune için kendisini hiçbir zaman affetmeyeceği ve bir sır olarak içinde sakladığı aşk acısının izleri hiçbir zaman geçmeyecekti.

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 38

Ahmet CANBABA

GÖZ GÖRE GÖRE

Hak yolu deyip de uçkur
Çözülmez göz göre gör
Tanrı aşkına kadın kız
Düzülmez göz, göre göre

Hata kimde ne demeli
Herkes suçunu bilmeli
Uçacak evin temeli
Kazılmaz göz göre göre

Tahrik etme sağı solu
Nedir işin çıkar yolu
Hakaretler dolu, dolu
Yazılmaz göz, göre göre

ÇORUM FİKİR 39

Yönetirler cambaz gibi
Çalarlar düzenbaz gibi
Bunca vatandaş kaz gibi
Yolunmaz göz, göre göre

Ateşten gömlek giyerek
Allahuekber diyerek
Bilerek ve bilmeyerek
Ölünmez göz, göre göre

Düşün yobazın kastı ne
Çıkar Atanın büstüne
Kırsınlar diye üstüne
Salınmaz göz, göre göre.

Demokrasi almış yara
Ufkumuz görünmez kara
Gizli ödenekten para
Çalınmaz göz ,göre göre.

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 40

Ahmet CANBABA

DÜŞERİM

Seninle sensiz yaşarım
Gel desen gele düşerim
Bende böyle bir beşerim
Hallerden hale düşerim

Yaparım aşk için hile
Yel olur dağlar aşarım
Yetişmek için menzile
Bellerden ,bele düşerim.

İçim coşku dolu benim
Bendime sığmaz taşarım
Akan suyun yolu benim
Sellerden , sele düşerim.

ÇORUM FİKİR 41

Yüreğinle sarsan beni
Gönlünde sevda eşerim
Sevip' de harcarsan beni
Ellerden, ele düşerim

Bende sen varsın sor niçin
İçimden gelir coşarım
Kem söz etme benim için
Dillerden dile düşerim

Gitme bir bak n'olur dur da
Senin için hep başarım
Rüzgar gibi dağda kırdı
Yellerden ,yele düşerim

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 42

_Atilla ALPAY

YEŞİLAY ÜNİVERSİTEDE..

Her yıl geleneksel olarak yapılan üniversite bahar şenliğine bu yıl Açaray gençlik kültür ve sanat Derneğinin davetlisi olarak katılan Türkiye Yeşilay Derneği Çorum Şubesi de açtığı standıyla ilgi ve beğeni topladı.

Üç gün süren şenlik boyunca gençlerle beraber olan ve onlara sigara alkol ve uyuşturucuların zararlarını anlatan Şube başkanı Atilla ALPAY; gördüğü ilgiden memnun olduğunu belirterek şunları söyledi :

ÇORUM FİKİR 43

“Hitit üniversitesinin Geleneksel olarak yaptığı bahar şenliklerine bu yıl ilk defa katıldık. Üniversite yönetiminin bize verdiği yerde stand açarak panolarımızı yerleştirdik. Üniversite gençliğimizden çok büyük bir ilgi ve alaka gördük. Pek çoğunun sigara içmesine rağmen hemen hepsinin bırakma isteği içinde olduklarını gözlemledik. Bütçelerinin büyük bir kısmının bu zehire gittiğinin ve şiddetle zehirlendiklerinin hemen hepsi farkında.

Yine hepsi de kurtulma yolları arıyor.Onları bilgilendirdik , broşür ve cd dağıttık.

Sorularını cevapladık.

Sergi süresince sigarayı bırakan gençlere belge ve armağanlar verdik.

Gördüğümüz samimiyetten son derece memnunuz. Bütün gençlerimizin sigarayı ve kim ne içiyorsa bilumum bağımlılık yapan maddelerini bırakmalarını ve sağlıklı bir ömür sürmelerini diliyoruz. Hepsine derslerinde başarılar temenni

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 44

ederiz. Ayrıca bize yer veren üniversite yönetimine ve bizi bu etkinlikten haberdar ederek davet eden Açaray Kültür ve gençlik derneğine de çok teşekkür ederiz.”

ÇORUM FİKİR 45

Bora ATILGAN

TAŞRADA İNTİHARA HAZIRLANAN BİR FARE

Geldi, yazıcımın içine girdi. Ben onu misafir etmemiştim oysa. Mülkiyetimin sınırlarını gaslederek geldi ve benim hayatımın içine acısıyla kederiyle yerleşti. O derece rahattı ki ben bile kendi yaşam alanımda bu ölçüde rahat tasarruflar gerçekleştirme konusunda onunla yarışamam. Ne kadar rahattı, yüzünde belli belirsiz bir gülümseme de vardı galiba. Tüm dünyaya karşı bir isyanı mı simgeliyordu bu küçücük farenin varlığı. Oysaki çevremi bütün bütün düzenlemiştim. Beni etkileyecek olan ortamımın aurasını bozacak düzeydeki her şeyi uzaklaştırmıştım çevremden.. Bulunduğum yere hâkim olmanın mutluluğunu tarif bile edemezdim önceleri, buna inanın. Yalanı bile

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 46

uzaklaştırmıştım hayatımdan. Zamanla bunu da yani yalana da alıştım. Alıştırdılar işte ne yapabilirim. Ah o şeker ve sevimli fare. İlk günlerde tiksinimiştim ondan, korkmuştum bana virüs bulaştıracağını düşünerek. O ise korkarak değil hissederek sevmiştii beni ya da ben öyle hissetmiştim. Altı üstü bir fare değildi bu, ‘‘hümanist entel bir serseriydi’’ kesinlikle. Nietzsche felsefesindeki anarşik öğelerin kökenleri üzerine bir yazımı yazdırırken yazıcımın içine öylece ağırverdi işte. Ani bir refleks ile onu engelleyemez miydim? Bunu elbette yapabilirdim. Zaten tüm tanıdıklarım bu tür entelektüel konulardaki refleksif hassasiyetim konusunda hemfikirdirler. Masamın ayrılmaz parçaları olan gazete destelerinden birkaçını kullanarak farenin üzerine bir kâbus gibi çökemez miydim? Bunu da yapabilirdim; çünkü bu tür tacizlere karşı gösterdiğim fiili tepkilerim allame arasında meşhurdur; ama yapmadım. Korkudan değildi, inanın, sadece bunu yapmak istemedim. Bazen edip eylediklerimizin sebebini net bir biçimde

ÇORUM FİKİR 47

bilemeyiz, bizim dışımızda olan etkenler nedeniyle harekete geçen kaslarımızın edip eylediklerinden mesul edilemeyiz. Biz yapmamışızdır, bizi bir dürtten olmuştur bu işe ve bunlara dürtü denir. Bu durum da tam olarak bu tarife uygun bir biçimde geliştii.

Günler geçtikçe faremin çıkardığı seslere alışmaya başladım. Sabahleyin erkenden kalkarak senfonik bir eyleme hazırlanıyordu fareciğim. Oldukça kakafonik sesler çıkarıyor olsa da modern atonal müziğin kuramsal ve felsefi içeriğine yabancı olmayan kulaklarım bu düzensiz sesleri bir senfoni gibi algıladı. Algımda bir yanılma payı elbette vardı; fakat ben bu yanılma payının katsayısının yüksek olduğunu pek düşünmüyorum. Evet, çok heyecanlanmıştım. Yazıcımın içinde dünyanın en etkileyici atonal müzik şaheserleri bedava besteleniyor ve sadece bana sunuluyordu. Kendimi bir lord gibi hissettim. Büyük ve görkemli şatomun içine tıktığım ve paraya boğduğum onlarca klasik müzik sanatçısı sadece benim için en

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 48

güzel eserlerini veriyorlardı. Ve ben sofamdaki ipek koltuğa oturmuş ve ayaklarımı geniş pencereden gördüğüm kusursuz kır manzarasına doğru uzatmış bir biçimde onları dinliyordum. Hayal bu işte, nasıl ki dilin kemiği yok ise hayalin de kemiği yok. Hayallerinizin sınırları ile imgelerinizin sınırları aynı. Öyle işte! Benim şeker fareciğim seni sevmeye alışıyor muyum ne?

Sevgi mi? Kimse bunun varlığını iddia ederek bana çeşit çeşit taklalar üzerinden felsefeler üretmeye kalkmasın. İnsanlar sevmek için çok kötü ve benim minicik farem de bunun farkında elbet. İnsan adı verilen vahşi yaratığın güvenilmeye değmeyen bir yapıya sahip olduğunu benim minicik fındık farem de biliyor. Yazıcımın içine girerek hayatımı taciz etmeye başlayan bu fare vesilesiyle fare adı verilen yaratıklar hakkında bilgilerimi de tazeleme imkânı elde ettim. Mesela fındık faresi farelerin en küçük olanlarından ve bu fare türü elektronik aletlere özel bir ilgi duyuyor. Bunları kemirerek yaşamını sürdürüyor. Benim farem de fındık faresi boyutlarında olmasına

ÇORUM FİKİR 49

rağmen senfonik sesler çıkararak kemirme etkinliği konusundaki üstün başarıları nedeniyle fındık faresi adı verilen zararlı mahlûkat sınıflaması içine girmiyor. Vereceği zararın da o kadar büyük olacağını sanmıyorum ben. Sanrılarım pek güvenilir şeyler değil, bunu biliyorum; ancak insanoğluna olan güvensizliğim nedeniyle güvenecek bir tek bu minicik fareyi buluyorum galiba. Emin değilim hiçbir şeyden, insanlara güvenim sarsılıyor, hayvanlar âlemini tanıdıkça insanların hayvanlaşmaya başladığını düşünmeye başlıyorum. Bugün gördüğüm insanlar geçmişte abideler yaratarak insanın ruhsal dünyasına tercüman olmuş o şair ve yazarlar neslinin torunları mı? Kesinlikle hayır! Ben bir insan olarak bir insan yerine bir fare ile dertleşmeyi deniyorsam bunun bir tek açıklaması olabilir: insanlar beni ve benim değerli düşüncelerimi hak etmiyor. Hakınız olmayan bir şeyi size verdiğim için ben suçluyum; çünkü hiçbiriniz bunu hak etmemişti. Alayınız dayatılmış bir adiliğin aidiyetinin sırtınıza vurduğu

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 50

semerler ile yol almaya çalışıyorsunuz. Bunu görmenizi beklemiyorum, beni farem bunu görüyor bu bana yeter. Beni anlamamanızı istemiyorum, benim farem beni anlıyor bu bana yeter. Ama şunu bilin ki size boyun eğmeyeceğim, isyanımın bayrağını dalgalandırmaya devam edeceğim. İtirazımı yüksek sesle sürdüreceğim. Hem kimsiniz siz? Benim hayatıma bu derece rahat bir biçimde müdahale etme hakkını kimden alıyorsunuz. Kendi aşağılıklığınızı görmeden benim samimiyetimi sorgulamaya çalışıyorsunuz? Hititler gelecekte böyle tipli insanların topraklarının üzerinde hüküm süreceğini bilselerdi eminim ki Hattuşaş'ı buraya kurmazlardı. Ama gelecek bilinemez ki ... Küçücük bir fare bile insan adını verdiğimiz yaratıkların yanında gayet medeni bir konumu işgal ediyor. Sam Savage'nin Firmin adlı romanı da burada anlam kazanıyor. Kitapların arasında onları okuyarak insanlar âlemi hakkında bilgi sahibi olan ve kendini geliştiren bir hümanist entel fare yanında ot gibi yaşayıp inekler gibi böğüren ve birbirini yemek için zaman kollayan bu vahşi

ÇORUM FİKİR 51

yaratıkların yeri ne? Felsefe okumaları yapabilen bir farenin yanında daha kendi dilindeki bir metni okuyup anlayamayan yaratıkların esamisi okunur mu? Peki bu yaratıkları ciddiye alarak yapılan faaliyetler yerini bulup amacını gerçekleştirebilir mi?

Kim ne derse desin Anadolu hala Yakup Kadri'nin Yaban'ında anlatıldığı ölçüde yaban ve yırtıcı. Kendi dışından gelenleri kabul etmeyecek kadar tutucu ve yobaz. Kendi yabanlığına bakmadan, medeni insanları iftiralarla yıldırarak kadar kurnaz ve ikiyüzlü. Yaklaşık bin yıldır bu topraklar üzerinde ekip biçiyoruz ve hala bu toprakları ıslah edebildiğimiz söylenemez. İnsanlarımızı ıslah edemedik ki toprakları nasıl ıslah edelim mi dediniz? Haklısınız insanlarımız ıslah edilmemek için üstün çaba sarf ediyorlar. Bu çabaları nedeniyle onlara üstün hizmetsizlik madalyası versek yeridir. Ancak bütün bu duruma rağmen ' gelen neden gitmek için gün sayıyor

KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!

ÇORUM FİKİR 52

buradan' diye sormaları da yok mu? Beni deli ediyor. Siz onları kaçıyorsunuz da ondan anladınız mı mankafalar diye haykırasım geliyor.

Reşat Nuri'nin güzel bir romanı var bilirsiniz belki: Yeşil Gece. Romanın adı Anadolu'nun yabanlığının sebebine yönelik ipuçlarını içeriyor olsa da ben bu romanın cehaletimizin daimiliğinin engellenememesi hakkında bilgi edinmek amacıyla okunması taraftarıyım. Şunu da söylemekten çekinmiyorum: zamanı geldiğinde ayaklarım topuklarıma değe değe kaçıp gideceğim bu zorunluluklarımdan ve sizlere inat bir fare besleyeceğim kafeste, daha sonra da 'fareciğim altın kafeste aman' diye türküler söyleyeceğim sevinç içinde.

Vakti zamanında Don Kişot'u okumak gibi bir gafleti ve dalaleti gerçekleştirmiş bulunduydum!!! Yel değirmenlerinin betonsu kütlelerine hücum etmeyeceğim.

İlgililere binaen duyurulur!

ÇORUM FİKİR 53

Bora ATILGAN

HÜZÜNLERİN TERAZİSİ

Tartarak aşamadığınız kütle problemlerini ölçeceğiniz bir alanın olmasını mutlaka istersiniz. Kütlesel bir problem olmadığını kesinlikle bildiğiniz duygusal sorunların bile ağırlığını tartabileceğiniz hassaslıkta terazilerin olmasını mutlaka istersiniz. Ne garip ki bunu ben de isterim. Geceler boyu yalnızlığınızı körükleyen ve ağırlığıyla boynunuza vurulmuş bir prangayı andıran hüznünüz ölçü tutmaz olur. Üzülmek çare değildir çoğu zaman; çünkü üzülmek aşamazsınız hüznlerinizi. Beklersiniz, "O" gelsin diye türlü batıl çareler aramaya başlarsınız ve o bir türlü gelmez. Bekleyen olmak beklenen olmaktan daha iyidir bazen. Bekleyişin verdiği acılar ile

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 54

berkleşen yüreğiniz en sert aşkların acılarına hazırlıklı hale gelir. Bunu bu kadar akılcılaştırmak doğru mudur peki? Yani iki kere ikinin dört olduğu gerçeği kadar belirgin midir acıların insan yüreğini berkleştirdiği? Sanmıyorum. Hayatımızın birçok alanını kaplayan bu tanımlanmış duygular, piyasanın göbeğinde en müstehcen biçimde pazarlanıyor zaten. Bizler bize sunulan duygulardan en rağbet edilenlerini seçmeye çalışıyoruz. Bir boy büyüğünü alıyoruz seneye de olsun diye; ama hiçbir zaman seneye de kullanamıyoruz bu duygularımızı; çünkü modası geçmiş oluyor bir sonraki sene geldiğinde. Şekillere bağımlı bu duyguların kendilerini şekillerle ifade etme çabası çoğu zaman çok gülünç oluyor; eğlencelik izlence hissi veren hüznlerin poşetlenmiş Pazar hali satılan değerlerin içinde satılmışlık mertebesine kadar düşen bu duyguları mizahın terazisinde tartıyor.

Tartımı ayarladım, yalan yanlış ölçse de hüznlerimi bu tartının verileriyle yolumda yürümeye devam edeceğim. Hüznlüyüm desen

ÇORUM FİKİR 55

burada oldukça basit ve estetikten yoksun bir iç dökme olur diye düşünüyorum. Zaten ben genellikle düşünüyorum. Descartes'in dediği gibi var olmayı da bir başarabilsem herhangi bir sorunun kalmayacak. Hüznlerimin mutlaka mantıklı bir nedeni vardır; ancak ben bu mantığı kuranların bilişsel düzeyine erişmiş miyim bilemiyorum. Mantığının durduğu bir nokta olmasını da istemiyorum bu durumun. Akıp gitmeli düşüncelerim hüzn deyince. Anlamalıyım, anlamlandırmalıyım, kendime göre bir tanımını yapabilmeliyim hüznlerimin. Hüzn sözcüğüne eklediğim bu iyelik ekinin bir anlamı olmalı işte. O'nu anlamlandırmalıyım. Nice saf duygunun ehliyetsiz ellerde harcandığı, birçok hassas insanın hassas sıfatını kazanmak için kendi özüne yabancılaştığı günümüzde ben kendi duygularımı hüznlerimi iyelik ekim ile donatabilmeliyim. Hüznlerimin üzerinde bir başka tekil şahsın eki olmamalı. Oysa benim hüznlerimin üzerinde tekil olmayan milyonlarca çoğul şahsın izi var. Onlar

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 56

hüzünlerime değdikçe daha bir çoğul oluyorum galiba. Dasein'imin bir parçası olmuş bu çoğul hüzünler. İkinci ve üçüncü çoğul şahısların penceresinden bakıyorum dünyamı kamaştıran hüzünlerime. Şahıslarım çoğaldıkça ben de çoğalıyorum. Benliğimde birkaç müstear ismin ağırlığını taşıyorum işte. Bunu neden mi yapıyorum? Yapmasaydım çıldıracaktım desem Sait Faik'e özenmiş olur muyum? Ophelia'ya yazarken kendim olmak için başkalarına yazarken uydurma kimliklere bürünüyorum desem " kökü dışarıda" olan bir evrensel esinlenme hattının eksenine girmiş olur muyum? Pessoa mıyım ben, kendimi Pessoa kadar yetkin mi görüyorum bu merhalede?

Hüzünlerimin terazisini getirin bana, kendimi tartmak istiyorum. İki dirhem kadar gelsem de benliğimde kaç kişiyi taşıyabileceğimi görmek istiyorum. Büyük olasılıkla bir benliği bile taşıyamadığım için sıfır ve virgülle başlayan bir ondalık değerim olacak bu terazinin üzerinde. Ne gam, hiç sorun değil. Yine de görmek istiyorum. Al

ÇORUM FİKİR 57

eline kalemi yaz başından geçeni tarzında şair ve yazarların türediği bu günlerde başımın içinden geçenlerin hamalı olup onları kendime dert edindiğim için hiç de mutsuz değilim. Kendimi dışlanmış gibi hissetmiyorum; aksine ben bütün bu kokuşmuşluğu ve aleladeliliği kendi isteğimle dışlıyorum. Belki de bu bir savunma mekanizması, Freudyen bir okuması yapılabilecek nevrotik bir durum. Olsun, ben bu durumumu benimsiyorum ve tüm ağırlığını gönüllü olarak üstleniyorum. Bu konuda kimseyi suçlayamam ve yargılayamam. Kendi suçumu üstlenebilecek kadar cesur ve kişilik sahibiyim. Belki de bu bana öyle görünüyor. Hüzünlerimle baş başa kaldığımda kendime sorduğum nadir sorulardan biri de suçumun kefaletini ödemeye muktedir olup olamayacağım meselesi üzerine odaklı. Farklı kişiliklerin hamalı olduğumu biliyorum, onları kendi isteğimle üstleniyorum.

Başıma aldığım bu bela da neyin nesi?
Kalemimin ucundan damlayanlarla kedimi

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 58

vuruyorum. Hiç kimse böyle intihar etmeyi denememiştir, buna eminim. Sorularınız varsa ya şimdi sorun ya da daha sonra ben sorun çıkarmayın. Ey insanlık benim halimde olsaydın ne yapardın? Çok çoğul bir soru oldu bu biliyorum ve ben bu kadar çok biliyorum demeyi hiç sevmiyorum; çünkü bildiklerimi bu cihanı dolduran bir tutam bilginin sadece bir parçası olduğunu “biliyorum”. Sakın korkmayın emi, hüznler üzerine son yazım olmayacak bu. Daha devam edeceğim ama şimdilik değil. Nedenini sormayın bana, nedenlerle aram bu sıralar pek iyi değil.

Hüzünlerim, ne olur beni anlayın, eleştirmeyin; çünkü ben kendini eleştirdikçe ıssızlaşan biriyim. Şimdi ıssız adama çekilmekteyim. Siz şimdilik beni hayal etmekle yetinin.

ÇORUM FİKİR 59

Bora ATILGAN

GELECEĞİN ATILILARI İÇİN TEMEL SÜVARİ EĞİTİMİ MAHİYETİNDE AFORİZMATİK ULUMALARDIR.

Ulumalar hayatı taciz etmeyi becerebildiği oranda etkileyici oluyor. Sil baştan yazılan birçok hikâye hayatın içindeki temel taciz hattını oluşturuyor ve yola devam edenlerin gittikleri yerde yaşadıkları tacizin etkileriyle yaşamalarına neden oluyor.

Hayatın insanlara dayattığı birçok yükümlülük var ve biz bu yükümlülüklerden yan çizmek için elimizden geleni yapıyoruz. Bilerek ve ya bilmeyerek başka insanların hayatını etkiliyoruz. Etkileşimin en fazla arttığı yerler olarak da karşımıza büyük şehirler çıkıyor. Metroda karşımızdaki koltuğa oturan kişinin o koltuğa

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 60

oturmaktan başka bir suçu olmasa bile o an orada olması hayatın ona biçmiş olduğu bedeli ödemesi için yeterli oluyor. Elinizde olmadan gözleriniz karşınızdaki kişinin gözleri üzerinde dolaşmak zorunda kalıyor. Gözlerinizin dar açısına yerleşen onlarca insanın çoğu zaman estetikten yoksun yüzleri o an içinde kendinizi gerçekleştirmenize engel olur. Şehirlerdeki bu karmaşık durum süredenen bir anarşinin varlığını hissettirse de bu durum izin verilmiş bir anarşinin bizim isteğimiz dışında hayatımıza sokulması demek aslında. Bunun farkına varmak o kadar güç olmasa dahi farkına vardığın şeyi değiştirmek için harekete geçmek sırası geldiğinde yılgınlığımız ya da umursamazlığımız, sorumsuzluğunuz arttıkça artıyor. Milyonlarca insanın keşfettiği bir durum bu; ancak bu binlerin algısındaki yanılgılar nedeniyle değiştirmenin gerçekleşmesi sonraki bir zamana erteleniyor. Ertelene ertelene sona ertelenmişliği yaşamaya başlıyoruz hayatta. Ertelenen de biziz erteleyen de. Yılmıyorsunuz yaşadıklarımızdan, dışımızdaki güçlerin bizi

ÇORUM FİKİR 61

kategorilendirmek için gösterdiği çaba karşısında direncimiz çok düşük. Düşmüşlüğü, aşağılığın teorisinin temel fizik kanunları misali deneysel süreçlerle ispata çalışıldığı kalabalık şehirlerde şehrin en minik parçası halinde yaşamımızı devam ettirme zorunluluğu elimizi kolumuzu bağlıyor. Çaresizliği sürekli yaşayınca umursamazlığımız da artıkça artıyor. Umurumuzda değil içinde bulunduğumuz durum ve kimiz biz? Kimliğimize ne tür bir değer hangi birim ile veriliyor? Ölçtükçe artıyor mu acılarımız, terkedilmişliğimiz; yalnızlığımız? Nedir bizi bunca bunaltan bunca çaresiz bırakan temel psikolojik süreç? Bildiğim tek şey var: öğrenilmiş çaresizlik!

Milyonlarca insanın yaşadığı en büyük psikolojik sorun bu. Deney kafesine kapatılmış fareler gibiyiz, deneyi yönetenler tarafından ortama sunulan acı verici uyarıcılar tepkilerimizi düzenliyor, zaman zaman arttırıyorlar tepkiyi deneyi yönetenler, zaman zaman azaltıyorlar, biz ise acı verici uyarıcıyı azaltmanın elimizde

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 62

olmadığını “öğreniyoruz”. Öğretilen bir durum içindeyiz hepimiz. Bunun farkında olsak da değiştirmenin imkânsızlığını öğrenmişiz bir yerlerde. Bu nedenle değişebilir bir durum karşısında olsak bile bu durumu değiştiremiyoruz; değiştiremeyeceğimizi sandığımız için harekete bile geçmiyoruz. Pasifliğimizi başka türlü ifade edebileceğimi sanmıyorum.

Uluma meselesine gelince, ulumanın yayılması ile bu durumun insan bilişsel süreçlerine dayattığı zorunluluk, insanın farkı algılaması ile ortadan kalkabiliyor. Ulumanın baskısı ile tepkimeye giren insan psikolojisi “acaba” sorusunu sorarak içinde bulunduğu durumu sorguluyor. Tahlil sürecinin uzaması bir anlamda sorgulama sürecinin uzaması demek oluyor ve bu durumda insanın içinde bulunduğu psikolojik konum daha iyi eleştirilebiliyor.

Gelelim geleceğin atlılarına: Anadolu coğrafyasında nice dert ve sıkıntıyı yaşayan bir milletin gençliği olarak ileriki koşularımızı başarıyla tamamlamak için bize düşen temel

ÇORUM FİKİR 63

görevler vardır. Daha önce de tanımladığımız gibi içinde yaşadığımız şehirlerin bize dayattığı sanal gerçekliğin dışında bir düşünüş hattı kurmak için içinde bulunduğumuz tecrit haline yönelik bir itirazımızın olması gerekir. İtirazımızı yaşamın merkezine eylemsel bir biçimde yerleştirebilmek itirazımızın sanallığını da ortadan kaldırır. Düşüncelerimizin içerdiği itiraz, durumu farkı hissettirecek düzeye ulaşmalı ve temel epistemolojik klişeleri parçalayacak düzeyde yıkıcılığı rahminde besleyip büyütmelidir. Biz her ne kadar Bozok Yaylası’nın göbeğinde bütün bu hay huydan uzak bir yaşantı sürdürmeye çalışsak da küreselleşen dünyanın sanal verileri tarafından bilinçli ve programlı bir süreç zarfında taciz edilmekteyiz. Eserlerimizin de bu süreçten etkilenmesi olasıdır. Buna engel olmak ve eserlerimizin özgünlüğünü korumak için geleneğin kanıtlanmış verilerini yeni bir felsefi sanatsal süreçten geçirerek işlemeliyiz. Aksi takdirde Türk felsefesi ve sanatının geleceği batı sanat ve

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 64

felsefesinin güdük bir kopyası olma gerçeği ile karşı karşıya gelecektir. Günümüzde tartışılan felsefi ve sanatsal gündem bunun en gerçekçi örneğidir. Bugün bir felsefenin geçerliliği batıda bu felsefeyi benimseyen aydınların çok olması ile ölçülmektedir. Bir sanat eserinin değeri milyon dolar vurguncularının ona biçtiği maddi değer ile ölçülmektedir. Bu süreç izlendiğinde Türkiye’de sanat eserinin ilgi görmesi için bu sanat eserinin batıda rağbet edilen bir sanat anlayışıyla üretilip üretilmediği önemli bir ölçüttür.

Geleceğim atlılarını tanımladığımıza göre bu atlılara verilecek temel süvari eğitimini de tanımlamalıyız. Bu eğitim geleneğin verilerini putlaştırmadan gerçekçi bir düzleme oturtarak işleyen, geleneğin eş süremlî ve art süremlî okumalarını yapabilen, anakronizme sapmadan geleneği günümüz verileriyle harmanlayabilen, harmanlama yaparken yamalı bohça yaratmadan özgünü yakalayabilen bir anlayışla yapılabilir. Sanat nasıl ki yaşamı anlamamanın organonu ise (Wilhelm Dilthey) gelenek de yaşamın köklerini

ÇORUM FİKİR 65

içinde taşır. Okullarımızda verilen sanat ve felsefe eğitimi, batı sanat ve felsefesine dayalı olarak tam anlamıyla bir beyin yıkama sürecinin programlanmış halidir. Milli eğitimin kaynaklarıyla ayakta tutulan bu okullarda batı kültürü yedisinden yetmişine örgün ve yaygın eğitim gören binlerce öğrenciye adeta dayatılmaktadır. Kendi sanat ve felsefesine yabancılaşan bu bireyler bütün felsefeci ve sanatçıların batıdan çıktığını düşünerek bu ülkeden iyi yetişmiş dahi sanatçıların asla yetişemeyeceği anlayışına klasik biçimde koşullandırılmaktadır. Değiştirmeye çalışan sanatçıların ve felsefecilerin de batıya endeksli medyada yer bulamayacağı öğretilmektedir. Böylece öğrenilmiş çaresizlik durumu palazlandırılmaktadır.

Özetle “bizden adam olmaz” anlayışının güdüklüğü ile kendi gizilgücünü kavrayamamış bireylerin yetiştirdiği gençlerin üretebileceği bir sanat ve felsefe bulunmamaktadır. Geçmişindeki dahi sanat ve felsefe adamlarını tanımayan genç

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 66

birey tanımadığı bir geleneğin sürdürücüsü olamaz. Buraya kadar devam ettirmeye çalıştığımız ulumanın anlamı da budur işte. Eğiticilerin ulumaları ile uyandırılan bireyler bunu kavrayacak uyanıklığa sahip olabilirler. Aforizma tik bir ulumayı bu yazının sonuna kadar bekleyen saf ve temiz okuyuculara tavsiyemiz aforizma ile hayatı tanımlamaya çalışanların, hayatı sınıflandırmaya çalışan gözlük takmış atlar olduğu gerçeğini hatırlamalarıdır. Keza her tanımlama çalışması “ağyarını mani, efradını cami” mahiyette olmalıdır.

ÇORUM FİKİR 67

Mahmut Selim GÜRSEL

BİSİKLETE BİNELİM!

Geçenlerde bir acil işi için Saat kulesinden Bahçelievler de bulunan evime çıkmak yürürken bir Gazi Caddesinde araçların olmaması dikkatimi çekti. Dikkatli bakınca yolun iki tarafının da araç trafiğine kapalı olduğunu gördüm. Etrafta da pek çok polisin olması beni biraz daha araştırmaya itti.

Birisine sordum:

- Ne oluyor. Hayırdır? Sorduğum kişi:
- Bir şey yok amca otuz yaşın üzerindeki şahıslara bisiklete binmelerini tavsiye için bisiklete mi bineceklermiş. Biraz önce bisikletlerle yukarı

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 68

çıkılmışlar. Şimdide buradan geçeceklermiş. Dedi.

Fotoğraf makinemi çıkartarak bir iki poz alalım diye bekledim. Bir ekip aracının eskortluğunda bisikletliler gözüktü. Birkaç kare resim alabildim.

Lafı uzatmayalım. Bu grupta otuz yaşında 9 şahıs vardı 30 yaşının altında da bir o kadar kişilerin de bulunması dikkatimi çekti.

ÇORUM FİKİR 69

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 70

ÇORUM FİKİR 71

Mahmut Selim GÜRSEL

ANAM II

Vardığın yerde kim bilir
Hangi makamda bulunuyorsun
Çektin o zamanlar eşinden
Biz çocuklarında.
Babamın bir maaşı yetireceğim diye
Yürürdün pazarları o uzak yere
Aldığın üç file sebzeyi alır getirirdin bize.
Bilmemiştik kadrini o zamanlar
Ne cefalar içinde bizleri büyüttüğünü.
Ya şimdi biliyor muyuz?

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 72

Yine bilmiyoruz kadrini.
Aklımıza gelirse bir Fatiha
Yollarsak mekânına bazen
Ziyarete gelemesek kabrini
Unutuldu sanma seni
Anamsın bilmedik kıymetini.
Bir zaman sonra bizde
Senin gibi kabir ehli olup
Buluşur muyuz yandaki boşlukta
Uzatırlar mı acaba kabrinin yanına.
İşte dünya böyle anacığım,
Sen yaşadın ve göçtün buradan
Bizde geleceğiz ardından.

ÇORUM FİKİR 73

Mahmut Selim GÜRSEL

Sekiz saatlik iş gününü elde etme amacı düşüncesi ilk kez Avustralyalı işçiler, 1856'da, sekiz saatlik işgünü lehinde gösteriler, toplantılar ve eğlenceler düzenleyerek, hep birlikte bir günlük iş bırakmaya karar verdiler.

Bu kutlama 21 Nisan olarak kararlaştırıldı. Avustralyalı işçiler bu kararı, sadece o yıl için düşünmüşlerdi. Bu girişim heyecanlara yol açtı ve bu kutlamanın her yıl tekrarlanmasına karar verildi. Bu kutlama diğer ülke yayılmaya başladı ve

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 74

dünyanın bütün ülkelerince benimsendi. Amerikalılar 1886'da 1 Mayıs'ın evrensel bir iş bırakma günü olmasına karar verdiler ve 1 Mayıs'ta 200 bin Amerikalı işçi iş bırakarak 8 saatlik işgünü talebinde bulundular. Polisiye ve yasal baskılarla, gösteriyi tekrarlamasını birkaç yıl engellendi. 1888'de bu kutlamalar için yeniden karar alındı. Avrupa'daki işçi hareketi de, bu hareketin en güçlü ifadesini 1889'da toplanan Uluslararası İşçiler Kongresi 400 delegenin katıldığı sekiz saatlik işgünü talebinin en basta yer alması gerektiği yolunda “Uluslar Arası Birlik, Mücadele ve Dayanışma Günü” olarak kabul kararını aldılar. Fransız sendikalarının temsilcisi, Bordeaux'lu işçi Lavigne, bu talebin tüm ülkelerde evrensel bir iş bırakma ile dile getirilmesini teklif etti. Amerikan işçilerinin temsilcisinin 1 Mayıs 1890'da grev yapılması yolunda aldığı karara dikkat çekti ve Amerika Kongresi bu tarihte uluslararası gününün kutlanmasına karar verdi.

Türkiye’de; Anadolu'da 1 Mayıs ilk defa 1905 yılında İzmir'de kutlandı. Bunu 1909 Üsküp

ÇORUM FİKİR 75

kutlaması izledi İstanbul'da ilk 1 Mayıs kutlaması 1910'da yapıldı. 1912 İstanbul Pangaltı da yapılan kutlamadan sonra, 1913 Kutlamalar yasaklandı. 1920 1 Mayıs'ında işgal idaresinin ve Osmanlı hükümetinin yoğun baskılarına karşın 1 Mayıs İşçi Bayramı olarak kutlandı. 1921'in 1 Mayıs'ında yürüyüş ve kutlamalar askeri suç ilan edilmesine rağmen İstanbul'un hemen tüm işçileri, özellikle şirket-i Hayriye, Seyrû Sefain, Haliç idaresi ve Tramvay şirketi çalışanları 1 Mayıs'ı kutladılar. 1922 Sultan Ahmet Meydanında toplanan emekçiler, Galata'dan gelen gurupla birleşerek Kağıt haneye yürüyerek gösteri yaptılar. 1923 1 Mayıs'ında çok sayıda yerli ve yabancı işletmede çalışan işçiler greve çıktı. İşçi taleplerinin arasında, yabancı şirketlere el konulması, 1 Mayıs'ın resmen işçi bayramı olarak tanınması, sekiz saatlik işgünü, hafta tatili, serbest sendika ve grev hakkı talepleri vardı. Birçok işçi bu gösterilerde tutuklandı.

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 76

1924 yılında 1 Mayıs'ı'nı "İşçi Bayramı" olarak kutlayan işçiler engellenmek istendi. Sekiz saatlik işgünü için bildiri dağıtan birçok işçi tutuklandı. 1925 yılında Takrir-i Sükun Kanunu sonrasında kutlamalara izin verilmedi. 1935 yılına kadar her yıl ancak gizli kutlanabildi. 1 Mayıs'ın bundan sonraki tarihi yasaklarla yazıldı.

1935 yılında "Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun" adıyla çıkarılan düzenleme ile "Bahar ve Çiçek Bayramı" olarak 1 Mayıs genel tatil günlerine dâhil edildi. 27 Mayıs 1960 ihtilalinde yasaklar yaşandı. Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunu'nun kabul tarihi olan 24 Temmuz, işçi sınıfına 1 Mayıs'ın yerine bayram olarak dayatıldı. Ancak bu girişimlerin hepsi, kararlı mücadeleler sonucu geri döndü. En büyük katılımlı 1 Mayıs, 1976 tarihinde kutlandı. Bu kutlama DİSK'in öncülüğünde Taksim Meydanında yapıldı. O gün Taksim Meydanı' nı 400 bin emekçi doldurdu. Taksim meydanı "Bir Mayıs Meydanı" adi ile anılmaya başladı. 1977 tarihinde 500 bin emekçi Beşiktaş ve Saraçhanede

ÇORUM FİKİR 77

toplanıp Taksime yürüdü. Halen meçhul olan saldırılar sonucunda 37 kişi katledildi, 200'den fazla yaralı mevcudu ile kanlı 1 Mayıs olarak tarihimize geçti. 1978 tarihinde yüz binler Taksim alanında toplandı. 1977 katliamının failleri bulunsun taleplerinde bulunuldu. 1979 yılında Sıkıyönetim Komutanlığı İstanbul'da mitinge izin vermedi; yasağa uymayarak Taksime çıkan 1059 kişi göz altına alındı. 1979 1 Mayıs İzmir Konak Meydanı'nda kutlandı.

1980 12 Eylül Askeri Darbesi sonucu tüm kutlamalar yasaklandı. Bu yasaklar içerisinde 1 Mayıs'ta bulunmakta idi. Bu yeni bir yasaklı dönemde; kısa süreli iş bırakmalar, bayramlaşmalar ve bildiri dağıtılması gibi etkinliklerle, 1 Mayıs anısının belleklerden silinmesine izin verilmedi. 1987 tarihinde yedi yıl aradan sonra, bazı Milletvekilleri ve sendikalar öncülüğünde, aydın, sanatçı ve bilim adamları ile birlikte yaklaşık 1000 kişilik bir grup Taksim Anıtı'na 1 Mayıs Şehitlerini anmak üzere çelenk bırakmak istediler. Polis

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 78

sadece Milletvekillerinin araçla anıta ulaşmasına izin verdi. 1988 İstanbul Valiliği 1 Mayıs Kutlamaları için Taksime izin vermedi. Taksime çıkmak isteyen sendikacıları polis önledi. 1989 tarihinde Taksim'de bir araya 2000 kişiye saldırıldı. Mehmet Akif Dalcı isimli bir işçi yaşamını yitirdi. İzmir, Ankara, Adana, Kayseri, Gaziantep, Bursa, Diyarbakır, Eskişehir, Balıkesir, Manisa ve Elazığ'da gösteriler yapıldı ve tutuklamalar oldu. 1990 tarihinde Taksim'e yürümek isteyenlere izin verilmedi. Çıkan çatışmada İTÜ Öğrencisi Gülay Beceren felç oldu. 1991 tarihinde İzmir'de 20 bin kişilik gösteri gerçekleştirildi. 1992 TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, ve DİSK Ankara'da salon toplantısı yaparak ortak kutlama yapılarak gerçekleştirdi.

1996 tarihinde 1980 sonrasının en kitlesel mitingi gerçekleştirildi. Kutlayanların ortak katılımı ile 20 yerde kutlama yapıldı. Kadıköy'ü dolduran yaklaşık 100-150 bin gösterici toplandı ama yine açılan ateş sonrası 3 kişi yaşamını kaybetti. 1997 1 Mayıs'ının geçen yıllara kıyaslanamayacak kadar az bir katılımı gerçekleşti

ÇORUM FİKİR 79

1997 1 Mayıs'ı İstanbul- Ankara- İzmir- Mersin- Antalya- Denizli ve Uşak'ta yürüyüş ve mitinglerle kutlanmıştır. Bu organizasyonu Türk-İş / DİSK / KESK yapmıştır.

1998 tarihinde 1 Mayıs “Şimdi Demokrasi Zamanıdır” sloganı ile alanlarda kutlanmıştır. 1999 da Büyük Kentler dışında ilçelerde de kutlamalar yapılmıştır. 2000 yıl farklı bir şekilde “Küresel saldırıya küresel direniş”; sloganı ile alanlarda mitinglerle kutlandı. 2001 yılı 1 Mayıs kutlaması İstanbul Abide-i Hürriyet Meydanında “küresel saldırıya karşı güç birliği” sloganı ile kutlandı.

Bu kutlamalar 2004 1 Mayısına gelince DİSK, KESK ve diğer meslek örgütleri “bizi Çağlayan alanına hapis edemezsiniz” direnmesi ile kutlamalarını Saraçhane de toplanıp Yenikapı ya yürüyüşlerle ve mitingle kutlarken, Türk-İş ile diğer bazı parti ve meslek kuruluşları Çağlayan alanını doldurdular. 2005 1 Mayıs kutlaması İstanbul Kadıköy meydanında 80 bin kişi katılımı ile kutlandı. 2006 1 Mayıs en geniş katılımın

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 80

yaşandığı ilçe Kadıköy oldu. Çeşitli sendikalar ve gruplar saat 12.00 sularında Rıhtım Caddesi`ne yürüdü. Düzenlenen miting sonrası saat 16.00 sularında gruplar tamamen dağıldı. 2007 yılında 1 Mayıs'ı tekrar Taksim'de kutlayarak aynı zamanda 1977'de olan olayları anmak isteyen grupları polis silah, biber gazı, gaz bombası kullanarak durdurmaya çalıştı. 100'den fazla kişi yaralandı. 580, diğer kaynaklara göre 700'e yakın gözaltı gerçekleşti. İbrahim Sevindik adındaki bir vatandaş hayatını kaybetti. 2007 Tarihinde İşçi Örgütleri karar alarak 1977 Taksim Kanlı Olaylarını anmak istedi. 900 kadar gösterici tutuklandı. Çok sayıda tabanca ve Molotof kokteyli ele geçirildi. 2008 Tarihinde 1 Mayıs Taksim Meydanında kutlanmasına izin verilmedi. İstanbul'da şiddetin dozu artı, hastaneye gaz bombası atıldı. İstanbul genelinde 531 gözaltı ve 38 yaralı ile kutlandı.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, 1 Mayıs'ın resmi tatil olmasına ilişkin düzenlemeyi içeren “5892 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair

ÇORUM FİKİR 81

Kanun”un onaylayarak Başbakanlığa gönderdi. 2009 Nisan'ında Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne verilen önergeden sonra 1981'den sonra tekrar resmi bayram olarak kabul edildi.

Mayıs Bayramı bayram olarak kutlanan ve toplulukların çatışması olarak kutlanması olarak nice yıllarca, yasaklanmadan kutlanmasını dilerim!

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 82

Mahmut Selim GÜRSEL

HIZIR- İLYAS (HIDIRELLEZ)

Geleneklerimizle dini kişilerin karıştığı ve sadece ülkemizde değil bütün İslam âleminde de çeşitli atlarla kutlanan bir bahar karşılama şenliğidir. Ruz-ı Hızır (Hızır günü) olarak adlandırılan Hıdrellez günü; Gregoryen takvimi (Miladi takvimi)ne göre 6 Mayıs, eskiden kullanılan Rumi takvim olarak da bilinen Jülyen takvimine göre 23 Nisan günü olarak Hızır ve

ÇORUM FİKİR 83

İlyas'ın yeryüzünde buluştukları gün olduğu sayılarak kutlanmaktadır.

6 Mayıs'tan Hızır Günleri adıyla anılır8 Kasım'a kadar olan süre yaz mevsimi, 8 Kasım'dan 6 Mayıs'a kadar olan süre ise Kasım Günleri adıyla kış mevsimini oluşturmaktadır. Bu yüzden 6 Mayıs günü kış mevsiminin bitip sıcak yaz günlerinin başladığının da gösterdiğinin işareti olarak kutlanılır.

Türkiye 6 Mayıs tarihinde kutlanan HIDIRELLEZ ismi olarak anılmaktadır. Bu kutlamalar daha çok kadınlar arasında kutlanır.

Hızır Aleyhisselâm'ın (Arapça: al Khidr; Yeşil adam), İbrahim'den sonra yaşamış bir Peygamber veya Veli. Avrupa ve Asya kıtalarına hâkim olan Zülkarney'nin askerinin kumandanı ve teyzesinin oğludur. İsminin, Belkâ bin Melkan, künyesinin Ebü'l-Abbâs olduğu ve soyunun Nuh Aleyhisselâmın Sam dayandığı bildirilmiştir. Bazıları da Hızır aleyhisselâm'ın

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 84

İsrâiloğulların'dan olduğunu söylemiştir.

Hızır lakabıyla meşhur olmasının sebebi, kuru bir yere oturup kalktığı zaman, oranın yeşerip yemyeşil olmasıdır.

İlyas peygamberin M.Ö. 9. yüzyılda yaşadığı tahmin edilmektedir. İsmi Kur'an-ı Kerim'de geçen bir peygamberdir.

Bu iki dini şahsın buluştukları ve bu günün insanların dileklerinin Hızır'ın uğraması ile gerçekleşeceğini umarak dileklerde bulunurlar.

ÇORUM FİKİR 85

Müslüm TUNABOYLU

METEOROLOJİK OLAYLAR ARASINDA KALAN ÇORUM

Durup dururken nerden çıktı bu meteorolojik olaylar. Çorum'un geçmişine şöyle bir göz attığımız da çok değişik meteorolojik olayların yaşandığını görürüz.1979 yılının otuz Ağustosunda otuz bir ağustosa bağlayan gece saat 22. 45 de başlayan sağanak yağış unutulacak cinsten değil. Hava sıcaklığının normalin üzerine çıkması değişik bir meteorolojik olayın habercisi imiş gibi geliyor insana. O günleri yaşayan Çorumlular hafızalarını bir kez daha sorgulayacaklardır.

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 86

Nadık deresinden inen sel,.bugün ki Vali konağının ihata duvarlarını yıktı.Gazi Caddesinde selin yüksekliği iki metreyi buldu.Önüne gelen her şeyi alan sel,suları şehrin batısındaki boşlukları yapay göllere çevirdi.Yarım saati aşkın sağanak yağışla birlikte düşen yumurta büyüklüğünde ki dolu dışarıda yakaladığı canlı cansız demeden tüm varlıkları bilinmez bir değişikliğe uğrattı Çorum o gece yirmi beş evladını kaybetti.Haberleşme olanakları kalmadı.Telefon hatları koptu,direkler devrildi, içinde oturan oturulmayan .kısaca ne kadar bina varsa kuzey batı yönündeki camlarını kaybetti.Konutların içerisi buz parçaları ile doldu.Balkonlardan evlere dolan suları boşaltmak için büyük küçük herkes görev aldı.Cam üreten firmalar Çorum'a cam ulaştırmak için araç konvoylarında yer aldı.Tekerlekli araçların üst kısımları buz parçalarının darbesinden gerekli nasibini almıştı.Çorum dışına çıkan bu araçların plakasına bakmadan Çorum'dan geldiği hemen dikkati çekiyordu.

Otuz Ağustos seli ve getirdiği felaketi

ÇORUM FİKİR 87

unutmak mümkün değil.çok sayıda konut oturulamaz hale geldi.Sel zedeler için bir süre okullar ve pansiyonlardan yararlanıldı. Dönemin Valisi Nevzat Şensoy'un Çorum'da hayatı normale çevirmek için gösterdiği gayretleri ve çalışmaları da unutmak mümkün değil. Tanık olduğum çok sayıda olayın karşısında unutamadığım bir olayı siz okurlarıma aktarmak istiyorum. Konutlar ya tümünden yıkılmış, ya da bir iki duvarı yıkılmış, evde ne varsa yani iğneye kadar her şey sel suları ile yer değiştirmiş, vatandaş olanaksız kendine uzatılacak eli bekliyor. Vali makamına bir pansiyon yöneticisi çağırdı, sel zedelerin misafir edilmesini istedi. Görevlinin olumsuz tavırları kabullenilecek cinsten değildi. Vali kimin malını kimden esirgiyorsun sen diye görevliyi dışarıya attırdı. Yine aynı saatlerde makama gelen bir görevli hanımı, eşinin şehirde olmadığını, kapalı olan ambarın kendisi tarafından açılarak kullanılabilecek ne kadar su boşalma aracı varsa verebileceğini söylemesi Vali Şensoy'u çok duygulandırdı. Anılan araçlar depo kapısı

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 88

görevlinin hanımının kontrolünde kırılarak depo boşaltıldı.Sel sularının temizliği günlerce sürdü. Ağustosun son günü basın mensupları da çaresizlik içindeydi. Haberleşme çok güçlü. Yol kenarında ne kadar telefon kutusu varsa sel suyu ile dolmuş. Görev yapamaz hale gelmişti.

Basın mensupları merkez deki PTT binasında toplandık. Pencerelerin camları gece yere inmişti, odanın içersinde hala buz parçaları temizlenmeyi bekliyordu. Biz çok değişik görüntüleri gördüğümüz için burada ki görüntüyü nice sonra fark edebildik. Aramızda haberleşme için çareler üretirken içeriye dönemin PTT Bakım Müdürü Nuri Bey girdi. Meraklanmayın ben sizi istediğiniz istikamete ulaştırırım dedi. Ulusal basın merkezleri ile buluşabilmek için Çorum'dan İzmir'e oradan Ankara'ya, Ankara'dan da İstanbul'a faal iki hattan yararlanarak ilimizin uğradığı doğal afeti yazılı basına ulaştırabildik. Aynı gece Amasya da sağanak yağıştan nasibini almış, bazı maden ocaklarına sel dolmuş işçiler hayatlarını kaybetmişlerdi. Amasya o dönemde yarım otomatik

ÇORUM FİKİR 89

görüşmelere açıktı. Merzifon Tavşan dağı üzerinde ki radyo link aktarıcılarına çok kısa sürede ulaşmışlar, Ankara'yı da bilgilendirmişlerdi. Çorum 'un böyle bir olanağı kalmadığı için sabahı beklemek zorunda kalmıştı. Şehir itfaiyesinin telefonundan başka telefon çalışmıyordu. Sabah saat beş sıralarında Vali Şensoy'u arayarak bilgi almak istedim. Bende itfaiyenin numarası ile Sayın Şensoy'a ulaşabildim. Aldığım bilgi ürpertiordu25 insanımız boğularak can vermişti Devletin organları tarafından hazırlanan rapora göre kayıp sayısı 18 di. Ancak çoğu yurttaşlar otopsiyi beklemeden cenazeleri köylerine götürerek son yolculuklarına uğurlamışlardı. Basın objektifleri hiçte iç açıcı olmayan görüntüleri saptamışlardı.

O dönemde .yalnız TRT 1 var.Ancak biz Çorum'daki felaketi Ankara ya ulaştıramamıştık. Sıfır üçte çalışan görevliye Ankara'ya hangi yönden ulaşabilirsek ulaşalım.Dedim Karşıma Tosya da ki memur çıktı.Ben haberleri Tosya ya o da Ankara ya aktardı.Böylece Çorum'daki felaketi

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 90

Ankara da öğrenmişti.Olayları neden detayları ile vermek istediğime tepkiniz olabilir.

Amasya Ankara ya bizden önce ulaştığı için yola çıkarılan TRT ekibi Amasya yolunda ilerlerken Kuşsaray karşısına vardıklarında bir görevli biz yakını bırakıp da neden uzağa gidiyoruz.Önce Çorum'da çekim yapalım sonra da Amasya ya gideriz der.Bu sözcükleri arkadaşlarına söyleyen görevli Çorumlu dur.Yaşadığı bölgedeki felaketi o daha yakından hissetmişti.Vali Şensoy., TRT ekibine benim yardımcı olmamı istemişti.Akşam haberlerinde Çorum 'daki sel felaketi ülke geneline sunulabilmişti.

Yapılan haberler sonu çok sayıda Çorumlu asker ailesine yardım için izinli bırakılmış,yaralar birlikte sarılmıştı.Anımsadığım kadarı ile yüz altmış beş aile evsiz kalmıştı.Bir süre toplu koruma ve barındırmaya alınan aileler daha sonra akrabalarının yanına yerleştirildi.Kente prefabrik evler gönderildi,ancak bunlardan gereği kadar yararlanılamadı.Uygun arsa bulunamadığı için daha sonrada başka bölgelere gönderildi.

ÇORUM FİKİR 91

O günlerde afetler yasasında ki bazı maddelerin günün koşullarına uygun olmadığı belirtilmiş olmasına rağmen Amasya-Çorum ve Sakarya milletvekilleri bir birlik yaparak zorluk çıkaran maddeyi geçersiz kılmak için genel kurula indiremedi. Maddeye göre evi yıkılana devlet elini uzatır,kiracıya ise herhangi bir yardımda bulunulamaz.Bu maddenin yeni olgulara göre değişikliğe uğratılması gerektiği düşünüyordum.

Geçmişin bir acısını size aktarmakla ne yarar sağlanacağı konusunda değişik yorumlar yapılabilir. Çorum'un alt yapısı bana göre henüz tamamlanmamıştır. Kamu kurum ve kuruluşları bütçeye konulan ödeneklerle alt yapıyı bugün ki duruma getirebilmişlerdir. Çorumun alt yapısı için ayrılacak olan ödeneklerin biraz büyütülmesi gerektiğini düşünüyorum. Çorum'un alt yapısına yine bir göz atmakta fayda var diye düşünüyorum.Nisan sonu ve mayıs ayı içinde meydana gelen sağanak yağışlar sonunda asfaltın

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 92

hemen gözünün yaşlandığını, asfaltta yarış yapan araçların etrafı nasıl ıslattığını birlikte yaşamaktayız. Araç sürücüsü bir yandan arabasını bedavadan temizlerken,yol boyunda yayada yürüyen insanların nasıl üstlerinin kirlendiğinden pek haberi olmuyor. Bütün bunları görmemek yada düşünmemek istiyorsak, Çorum'un alt yapısına bir sil baştan yeniden bakmak zorundayız.

Çok karamsar tablolar çizdiğim için beni bağışlayın,Son günlerde bir hava alanı kırılgınlığının oluştuğuna tanık olmaktadır.Herkesin kendini savunma hakkının bulunduğunu unutmamak gerekiyor. Direnmenin bir yararı olmayacağına inanıyor, Bazı yetkililerin ikide bir hava alanı olayı ile haberlere girmelerini uygun bulmuyorum.

Çorum bulunmaz bir yerleşim yeridir.Hemen her gün belli saatlerde keşişleme yada poyrazdan etkileniyor ve rahatlıyoruz.Çorum'daki meteorolojik yapı ülkemizde çok az yerleşim biriminde bulunmaktadır,sıcaktan bunalan yöre insanlarına yazı Çorum da geçirmelerini rahatlıkla önerebiliriz diyor saygılar sunuyorum

ÇORUM FİKİR 93

Necati ÇAVDAR

EĞTİM- MAĞRİF ve İRFAN

Hanım lokalleri, aile ve gençlik merkezleri, belediyelerin yaptığı sosyal çalışmaların başında gelen işler oldu.

Zira belediyeler; halktan aldıklarını ilk defa doğrudan halka veriyorlar.

Böylece daralan, bunalan şehir halkının sosyalleşmesinde önemli katkı sağlıyorlar.

Biz her zaman ki gibi Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin "Aile Merkezi", 'ihtiyarlar' bölümünde bilgisayar başındayız.

Kimler yok ki

Ev hanımları.

İşçiler.

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 94

Çiftçiler

Memur emeklileri

Kimi üst düzey görev yapmış bürokratlar.

Profesöründen ilkokul öğretmenliğine kadar öğretim ordusunun çeşitli kademelerinde görev almış insanlar.

Ve diğer meslek erbablarından, çoğu emekli 50 yaş üstü amcalar, teyzeler.

Aile merkezinde Büyükşehir Belediyesinin sunduğu, müzik, resim, spor, diksiyon, bilgisayar, oyun gibi çok çeşitli aktivitelere katılıp, kimi boş zaman değerlendiriyor kimi zamanında ulaşamadıkları bilgi –becerileri ediniyorlar.

Burası, çocuk,engelli, yetişkin ve ihtiyarlar bölümleri ile tam bir rehabilitasyon merkezi..

Ancak konum o değil.

26 Nisan 2009 günü “Aile Merkezi”nde “23 Nisan haftası” nedeni ile miniklerin sergileyecekleri çeşitli etkinlikler oldu.

Değişik okullardan çocuklar hazırlandıkları konulardaki becerilerini izleyenlere sundular.

ÇORUM FİKİR 95

Guruplardan biri, sunum öncesi beklemek için “İhtiyarların” bilgisayar bölümüne daldılar.

Aman ne gürültü.

Arkasından bir hanım geldi. Sesler azaldı.

O hanımın sesi ile derhal sesizlik başladı. Ve – konuşması- hareketleri ile öğretmenleri olduğunu kesine yakın kanaat sahibi kılan – hanımın “Bilgisayarlara kesinlikle el sürmeyeceksiniz” talimatı geldi.

El sürülse ne olacak ise?

O, çekti gitti.

Çocuklar, yine başladı konuşmaya, kaynaşmaya.

Bir birini duymak adına çıkardıkları sesler gürültü kapsamı içinde..

Hocaları geldiğinde, “çıt” yok.

Ve hocalarının bet sesi yine yankılandı:

-Ben bilgisayarlara el sürmeyeceksiniz dedim. Siz şifresini bile açmıyorsunuz! Bir kere hocaları, çocuklara neden bilgisayarlara dokunmamaları gerektiğini izah bile etmedi. O, bazı çocukların

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 96

bilgisayarlara ulaşmak için ne zahmet çektiklerini unutarak sadece kendi isteğini “dikte” edip, çekip gitti

Ve zannediyordu ki bilgisayarlar, şifreli. O, kilidi bilmeyen kullanamaz. Oysa internetle istenilen yere rahatça erişebilececek kamuya açık bilgisayarlardı..

Çocukların kendi aralarındaki koşturma ve konuşmalarına baksanız sanki hep kendileri var.

Oysa hemen hepsi önlerindeki ekrana kilitli, hem de bırakın babalarını dedeleri- ebeleri yaşlarında en az 10 kişi oturuyordu.

Biraz önce hocaları gelince susan çocuklar için çeşitli meslek guruplarından saçları aklaşmış hemen hepsi 50 yaş üstü insanlar sanki “yok”.

Kimsekin umurunda değil.

Hepside kuşlar gibi özgür, cıvıl cıvıl.

Özgürlüklerini bütün serbestliği ile kana kana yaşamak adına çırpınıyorlar.

Biraz sonra birileri bir top balon ile geldi. Balona hücum eden çocuklar; elinde balon yumağı

ÇORUM FİKİR 97

olanın çevresine toplanıp hep bir ağızdan aynı isteği avazları çıktığında dile getirerek balon almak için çaba harcıyorlar.

Çocuklardan bir kaçına,”Hangi okuldan geldiniz. Ne yapacaksınız ?” şeklinde soru sordum.

Bağırıp çağırarak birbirleri ile iletişim kuran, top alabilmek için topluca ses çıkaranlar sanki kendilerine sorulmamış gibi suskunlar.

Bazılarının yüzü kızarıyor. Ama sessizler.

Biraz önce ve sonra hep birlikte bağırın, çağırın onlar değil sanki

Toplu istek ve davranışta hep beraber hareket edenler, tek tek ilişkide yoklar

Tek başlarına davranışta sanki dilerini yutmuşlar.

Konuşabilenlerde kem küm ve suçlu gibi.

Yani toplu tepki ve eylemde; birlikte varlar.

Ancak ferdi işlerde; yoklar.

Topluluk içinde kaybolurken, bireysellikte, farklı olmak da sıfır çekiyorlar.

Bu tavırları, ilginç geldi. Onların kimilerine göre

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 98

gürültüsüne aldırış etmeyen, anlayışla karşılayan. Ya da “Neme lazım?” tarzından ses çıkarmayanlar olduğu gibi müdahale edende olamadı değil.

Kilitlendiği bilgisayar ekranına sırtını dönen Mustafa Hoca:

-Susun. Bu kadar da olmaz. Bak insanlar var. Diye parladı. Aldıran kim. Çocuklar çocukça eylemlerine devam ettiler. Daha da sinirlendiği yüzünün rengine vuran Mustafa Hoca’nın:

-Biliyor musunuz? Bende öğretmenim! Demesi, çocukların çoğunun susmasına hatta yönlerini Mustafa hocaya çevirerek dikkat kesilmelerine yetti. Mustafa hoca, ancak bu şekilde söyleyebileceklerini söyleyebildi. Ve dahi “Bir zamanlar öğretmen olduğunu” onlara anlattı.. Bilgisayarlara kilitlenerek çevreyle ilgisini kesen ve kesmiş gibi olanlara, kendisini tanımayanlara eski bir “eğitimci olduğunu” bi hakkın öğretti. Ve de Ben işte bunun için emekli oldum. Çünkü kimseyi dinlemiyorlar. Bırakın çocukları. Orada sus. Burada sus. Burada sus diyorlar. Bakın soru soruyoruz cevap bile veremiyorlar.

ÇORUM FİKİR 99

-Korkutmayın. Birazda rahat olsunlar dememiz üzerine:

-Bunlar eğitimsiz. Eğitmek lazım. Demez mi? Mustafa hocanın “eğitilmemişler” sözüne itiraz ederek:

-Eğitim insana değil hayvana yakışır. İnsan bilgilendirilir. Eğitilen robotlaşır. Bu yönü ile de hayvana, eğitim verirsiniz. Dedik. Abdulkadir hocanın iki tarafı iştahlandırmasıyla tartışma sürdü. Mustafa hoca, hala insanın eğitilmesi gerektiğini söylüyor.

Peki bu eğitim ne idi?

Hocaları gelince toptan susulan.

Otorite –hoca- gidince toptan farklılaşılın bir yapı neyin eseri?

Biz yıllarca sözde “eğitim“ veriyoruz.

İşte manzara ortada.

Bence insan eğitilmemeli.

Çünkü o bir nesne değil.

O, duyguları, akli, muhakeme gücü, sezileri olan diğer yaratıklardan farklı olan insan ve

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 100

değişmez, değiştirilemez tabi kanun ve irade ile ortaya konduğu gibi eşrefi mahluk Yaratılmışların en üstünü, şerefli İnsana bilgi verirsiniz. Öğretirsiniz. Kullanma, kabullenme, öğrendiklerini hayata geçirme kendine kalmış.

O, teklif edilmeye değer bir varlık. Dikte edilmeye değer değil. Eğitimde, belirli yönlendirme yapılarak eğitenin belirlediği bir kalıba sokma anlayışı vardır. Dikte etme-edilme vardır.

İnansın tek tipleştirilmesi.

Aynı düşünmesi.

Aynı hareket etmesi.

Aynı giymesi.

Aynı şeyleri tüketmesi.

Eğitenin amacına hizmet eder hale gelmesi.

Yani makine yada robotlaşması söz konusu.

Akıl yok. Mukayese yok..İtiraz ve eleştiri yok.

Eğitimcisinin insafına kalmış..Ne yöne salarsa salar.

Zira eğitim; en basit anlamıyla davranışları değiştirme sanatı. Yani bireyde eğitenin istendiği

ÇORUM FİKİR 101

davranışların yerleşmesi, eğitimcisiince olumsuz davranışların sonlandırılması amacıyla sürdürülen sistematik bir program. Eğitim; kişiyi aklı, duyguları ve davranışlarıyla bir bütün olarak ele alarak bir oluşturma ve yönlendirme sürecine tabi tutar.

Öğretme, bilgi verme eğitimle aynı değil ki.

Onda teklif var.

Orada baştan kabul yok.

Eğitme bu anlamda insana değil ancak hayvana yakışır bir uygulama.

Ya da diktatoryalar da kalabalıkları şeflerin istediği kalıba sokma ameliyesi. Tıpkı bir zamanların değişmez, hatta “ebedi” “sayılan şeflerin; Hitlerin, Musoloni’n, Lenin ve Stalin metodu ..Ve onlardan şöyle böyle etkilenen diğer çağdaşları diktatörlerin denemeleri, kimi kuruntularının tecrübe edilmesi..Ve de sömürge ülkelerinin her türlü varlığını patronlarına peşkeş çekmenin başka bir efsunlu adı “eğitim”.

Ne eğitilene ne de eğitene faydası olmayan

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 102

zorlamalar. Ama milletlere, insanlara çok şeyler kaybettiren sıkıntılar. Demokrasi ve çoğulculuk.. Hele hele insanı “en kamil” yaratık gören anlayış, eğitmeyi, eğitilmeyi kabullenemez. Eğitim, az gelişmiş ülkelerin ve diktatoryaların efendileri adına halklarına giydirdikleri deli gömlekleri. Ve yer yer zulme varan uygulama aracı.

Ülkemizde maarif bakanlığının eğitim bakanlığı şekline getirilmesi bile ilginç.. Zira eğitim, insanları belli amaç için yönlendirmek adına istenen kalıba sokma işi.

Oysa “marif“, “eğitimle”eş anlamlı bile değil.

Maarif: Tahsil ile elde edilen ilim, malûmat, bilgi.

Bu bilgilerle elde edilen kişinin isteğine, kabiliyetine göre şekillenen “Maharet. Üstatlık. Hüner. Kültür” anlamına geliyor.

Bununla da iş bitmiyor.

İnsanın irfan sahibi de olması hoş.

İrfan sahibi olmak içinde illa tahsil gerekmiyor.

Çünkü İrfan;

ÇORUM FİKİR 103

Bilme, anlama, kültür, üterim, tecrübe ve zekadan ileri gelen zihni bir olgunluk, doygunluk.. Tasavvuf ve felsefe de ise evrenin sırlarını bilme gücü.

İnsanı eğitebilir, öğretir, bilgi sahibi yapmak için yıllarca tahsil hayatlarında çürütebilirsiniz, ancak o irfan sahibi olmayabilir. Çünkü sosyoloji, psikoloji, biyoloji ve sosyal antropoloji ilimlerinin tespitleri ile sabittir ki insan yalnız fizyolojik yapıdan ibaret değildir.

Hiç tahsil hayatı yaşamamış biri de pek ala irfan sahibi olabilir.

İlimde “bilmek” olmaz ise olmaz şart iken irfan da insanın kendi şart ve kabiliyetleri ile düşünüp, inceleyerek kazandığı bilmedir. İrfan sahipleri çok kere birbirinden, beslendikleri kaynaklarda bile habersiz oldukları halde insanlığı bir bütün olarak algılayıp insanlık değerlerine nerede olursa olsun duyarlı olmakla ortak tavırlar gösterirler. Ariflerin irfanı marifet olarak meyvesini verir. Onlar eserden eser

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 104

sahibine ulaşmak için mücadele ederler.

Kimi sosyal olaylar “bilimsellik” ya da “eğitim” kılıfı içinde üstü kapatılıyor.

Eğitimde; bilmek, farkına varmak yoktur. Verileni kabul esastır.

Bilmek de idrak olmazsa olmaz şarttır. Varlıkları ve oluşları bilmekle ilim olur.

Bazıları işin tekniğine, şekil şartının yerine getirilmesine bile bilim ve ilim desede bu yeter mi?

İşte ABD’den dünyaya dalga dalga yayılan ekonomik kriz..

ABD de ve diğer ülkelerde bunca ilim-bilim adamı. Teşkilatları..

Bilseler, önceden tedbir almazlar mı?

Muhasebe kayıtlarının nasıl yapılacağını yani hesap şartlarını bilim-ilim sananlar elbette yaşanan ekonomik krizi bilemezler.

Çünkü sosyal olayların çoğu bilimle- ilimle olmaz. Onlar yön ve şekil veremezler. Olsa olsa kudretle olabilir. İlimle ancak malum olan, var olan, olabilecekler açıklanabilir. Olmayan mümkün değil.

ÇORUM FİKİR 105

Çoğu da malumat ile bilgiyi eş koşar.

Oda ayrı bir şey.

Bilgide tenkit etme ve hükümler verme kabiliyetini inkişaf – geliştirme –ettirme esas iken eğitimde bu yoktur. Eğitimde sadece “kabu”l esastır. Bu anlamı ile aslında aklın askıya alınması yani insanın uyutma ve uyuşturma işidir.

Çok kere bilgi ve kültürü de aynı sayarız. İrfan yerine,”kültür” deriz.. Malumat kırıntılarını kültür zannederiz.

Oysa Fransızca bir kelime olan kültür; her hangi bir konuda kazanılan sistemli ve geniş bilgi demektir. İlim ve irfan, dolayısıyla kültür en anlamlı ifadesini bu kelimedede bulur.

İrfan da; bilmek ve anlamak manaları olmakla birlikte, eğitim ve öğretimle elde edilemeyen gerçeği, sezerek idrak etme gücü de söz konusudur. Kültürde böyle bir durum yoktur.

Bu noktada Ömer Seyfettin’in öğretmen arkadaşlarıyla giriştiği “alim-arif “ tartışmasını

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 106

hatırlamakta fayda var.

Ömer Seyfettin; İkinci Dünya Harbi yıllarında öğretmendir. Bir ara öğretmenler odasında otururken,

Arkadaşlar, der, bu millet âlim değildir ama ârifdir. Bu irfanı sayesinde pek çok şeyi okumuşlardan daha iyi sezer, fark eder ve bilir.

Arkadaşları itirazı basar:

-Olur mu öyle şey! İlmi olmayanın irfânı mı olurmuş?., derler.

Harp yılları olduğu için de, iktisadî ve ticarî hayat durgun, yokluk ve sıkıntı had safhadadır. Şekersizlikten çaylar bile kuru üzümle, pekmezele içilmektedir. Bu durumu değerlendiren Ömer Seyfettin,

-Müjde arkadaşlar! der. Almanya'dan bilmem kaç ton şeker geliyormuş, çayları kuru üzümle içmekten kurtuluyoruz!

Bunu duyan öğretmenler, sevinçten yerlerinden fırlar ve bu haberi avuçlarını patlatırcasına alkışlarlar!

ÇORUM FİKİR 107

Ama o da ne? Tam bu esnada kapı önünde bulunan hademe de en ufak bir reaksiyon görülmemekte. Ömer Seyfettin bu defa hademeye döner ve;

-Sen niye sevinmiyorsun, şekere ihtiyacın yok mu? diye sorar.

Hademenin verdiği cevap arifanedir:

-Boş versene Bey'im, der, kel merhemi bulsa kendi başına sürecektir! Almanya harp ediyor, düşünsene. Şekeri nerden bulup da bize gönderecek?

Bu cevap üzerine Ömer Seyfettin, irfandan mahrum olan arkadaşlarına dönerek,

-İşte der, beyler, âlimle ârifin, ilimle irfânın farkı. Ayrıca irfan'ın, tasavvufî yönü de vardır; İlâhî bir feyiz olarak yada belli alanlarda o konuya yoğunlaşarak; kâinata, hayat ve varlıklara ait birtakım sırlara vâkıf olup, bilme hasletidir.

Nasıl ki her sistematik programın olmazsa olmazları varsa elbette ki eğitim sisteminin de

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 108

olmazsa olmazları var; disiplin bunun başında gelir.

Sonuç olarak insan duyarlılığının “özgür, kendisini ifade edebilen, kendini tanıyan, sorumluluk sahibi olan, görev bilinci gelişmiş, özgüveni yüksek, özsaygılı bireyler yetiştirmek için” eğitime değil bilgiye ihtiyacı vardır. İstenilen davranışa sevk edecek bilgiyi yükleyerek insanı robotlaştırmak bir milleti toplu davranışa itmek içinde mutlaka eğitilmesi gerek.

Hakim kültürler; birer zulüm kültürü haline gelmiş ve insanı insanlık dışı bir kültüre doğru itmektedir. Geri kalmış ülkelerin emrine girdikleri yada onlara şirin görünme sevdası ile azat kabul etmez yöneticileri, insanların onlara göre yetiştirmek için eğitmektedirler.

Sömürge ya da yarı sömürgelere bakın.

Efendileri gitse bile onlar efendilerinin izinde

Onlara göre eğitiliyorlar

Hatta birçok millet kendi dilinde değil efendilerinin dilinde resmi konuşmaları yaparak insanların o dilde eğitiyor.

ÇORUM FİKİR 109

Fakat eğitilenler nedense bir türlü efendilerinin seviyelerine çıkamıyor.

Ne Hint kıtası İngiltere seviyesinde. Ne de Cezayir, Raunda; o kadar eğitilmelerine rağmen Fransa seviyesine çıkabildi..

Türkiye, kendisine sınır dikte edenlerin arzularına göre yazısını, dilini, değerler sistemini değiştirdi, “Cumhuriyet projesi” yutturmacası ile insanımızı “batılı”ya uygun “eğitime” tabi tuttu. Geldiğimiz nokta ortada..

Siyasal yapılar da öyle.

Sömürgeciler, işgalciler, çekilirken, sözde “huzur bulmaları için” bir ev ödevi veriyor. İlla “anayasa yapacaksınız. Yapın da görelim.. Ve bu şartlarda ülkenizden çekilelim” diye.. Şimdi Irak’a getirilen “özgürlük ve demokrasi” gibi model dayatıyorlar.

Efendilerine göre hazırlanan anayasalar o milletlere, devletçiklere bir türlü huzur getirmiyor.

Oysa, mesela İngiltere’ye,; “Bize anayasa

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 110

dayatıyorsunuz. Neden sizde anayasa yok. Bize illa seçimle gelen cumhuriyet diyorsunuz. Sizde mutlakıyete yakın meşrutiyet neden Eski sömürgeler, bu tür soruları Belçika'ya, Hollanda'ya, İsveç'e.. sormuyor. Akıl bile edemiyor.

Onların istediği gibi seçim turları atıyoruz, onlar gibi demokratikleşmeyip “anayasal” bariyerlere çarpıyoruz.

Halk “hâkimiyeti” değil, birilerinin iradesi galip geliyor. Halkın seçtikleri “hakimlerin iradesine” tabi oluyor. Yoksa ”anayasal “engele takılarak iktidara layık bulunmuyor..

Oysa her milletin milli hüviyeti, sosyal yapısı farklı olduğu gibi her insanda farklı yapıdadır. Farklı anlayıştadır.

Mesele; farkı, kabul ederek farklılığı faydaya çevirmektir.

Milli Eğitim, maarif kelimesinin yanında çok cılız kalıyor

Sadece kanun zoruna dayanan tedbirlerle yapılan eğitim milletin hayrına sonuç

ÇORUM FİKİR 111

vermiyor. Milletin irfanına, mili kültürüne saygılı müspet ilimlerin iştirakiyle yürüyen bir maarif sisteminin varlığı ne kadarda gerekli..

Eski Yunan, görkemli medeniyetine rağmen “Site” dışındakileri insan saymıyordu. İnsanı “Köleler ve efendileri” diye ona göre eğitiyordu.

Romalılar buna benzer bir prensibi hukuk kaidesi olarak ortaya koymuşlardı. Güçlünün haklılığı prensibi..

Hristiyanlığın “tabiatı” inkâra kadar giden görüşüne tepki olarak doğan Rönesans'ta insanları zevk ve madde düşkünü olmaktan öteye götüremedi.

Aristokrasi yıkıldıysa da insanı yücelttiğini sanan “Hümanizm” insanlığı hüsrana götürdü. İnsanı, eşyayı tüm varlıkları amacına uygun “eğitmeye” kalkan “Marksist-Leninist- Maocu” sistemin hali ortada..

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 112

Mesela, Hikmet Sami Türk’e saldıran geç kız.?.

Veya Bostancı’da onca teşkilatlı kuvvetlere karşı İstanbul’u savaş alanı haline getiren..

Tam “eğitimli” değil mi?

Eğitim, insana insani değerler katmaz belki de “eğiten” sahibinin –amacına hizmet adına- uzatacağı yağlı kemiğe kendini feda etme pahasına hayvanlaştırır.

ÇORUM FİKİR 113

Özkan KARACA

GÜL BAHÇESİN DE

Bir ahu bakışın ömrümün kederine değer. Yüreğime kan sızarak akışın: Sevdamın; asıl ferdine, asıl kendi adına olan..... değer. Özümü oyalayan, sözümü aralayan, ruhumu korlayan, ızanımı zorlayan..! Hüzün sarsıntısı ile, yağmurların irademi örterek karanlığın bağrına sokulmuştum. İsmi dilimden düşürerek karanlığın bezi içersinde arıyordum. Başıma toplanan yıldızları avucumda topladım. Işık süzmeleriyle; yolumu tayin, ismini kaim ederek izlerle sürülüyordum... İsmi anı taşların altında buldum,

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 114

dudaklarım ılığın yankılı sesinde isminle duruldum. Seni kalbimin sandığını açarak sakladım. Benliğimi dikenliyen gül adı olan sen. Gül bahçesinde durdum. Karanlık içersinde kan akışı gibi hafakan basan, ızdırab yükleyen güllerin gözlerime kan boşaltan renkleri. İsmine haykırdım, yapraklar savruldu. Hazin bahçenin boğucu oltasında hafakanlar bastı, gölgen kırılan dimağımda taşıtı. Bir yandan güllerin kanlı bakışı üzerime hücum eder, bin andan günlerin derdi yüreğimi ezer. Anların resminde yansıyan cismin alnıma yerleşti, izlerin sesinde fısıldanan ismin canıma yerleşti. Gözlerimin acı boğultusunda sen, gönlümün sancı kavruluşunda sen. Güllerin yapraklarını rüyalarına sokuyorum. Günlerin şanlı adresinde ve merkezinde konumlanan sana taze gül gönderiyorum. Şiirlerimin bestesi seninle çalışıyor, acı melodilerin yakarışı seni çalışıyor. Yüreğimin esareti senin adınla kelepçeleniyor.

ÇORUM FİKİR 115

Özkan KARACA

KARACA AHMET'TE Kİ VESİKALIK

Gözlerime topraktan sürme çekildi
Dudaklarıma taşların telaşında mim gerildi
Selvilerin gölgesinde, tarihin göbeğinde
Yüreğimin tenine hüznün yeli serildi
Karacahmet'in takibinde ruh torbaları
Ensemin damarına devrildi

Mermer köşeli yüzü
Ceset döşeli yükü
Toprak köşeli teli
Anılarla yüzleşmiş seli
Akar hazin kuyuların duruluğuna

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 116

Saatler, elimde hovardaca kaçan
Çöllerin kuruluşuna ayak vuran deli

Bir vesikalık buldum
Karacaahmet'in ölüm evrakında dürülen filesinde

Anların mengenesinde sıkışmış
Hayatın yaşlılığında gerilerde sıkılmış
Alınların penceresine karanlık boya yıkılmış
1960 yılında kalan er kişi vesikası
toprağın tabağına gömülen yakamoz
bedenini çürüttü...

Dudaklarında hafif tebessüm,
Ufukların avucuna uzanan tezekkür bakışlarında,
yürek seferi vardı, kafanın kürek eseri sardı...
Kıvırcık saçları maviyi ve maziyi kaç kere yaladı
Yorgun gözleri kimbilir hangi kaldırımları
kancıladı
Bilinmez, dostlarının şahitliğinde hatıralarla
yaslandı

ÇORUM FİKİR 117

Bu yüze ölümü sordum
Kendisinden kaçınılmaz vuslatın ağırlığını duydum
Ruhumun savrulan sağırlığında
toprak yüküne eğildim
Kara toprağın kelepçesinde teslim...

Bir vesikalık fotoğraf
Bin anın ininde aklıma yatalak
Elimde ki benim vesikalığım olsa
Geleğin izinde donan yüzle
Mezarlığa ayna...

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 118

Özkan KARACA

GÜN BATIMI...

Gecenin mezarında alnımı kemiren anılar
Düşler yurdunun bulutlarını parçalayarak kaçır
İzbe duvarların hicranında nefes olarak bakar
Kafa hatırasının defteri soluk kalarak rüyalara yatar

Yitip giden zamanların toprağı çöktü
Küskün bulutların özlemi yağmurunu döktü

Gün batımı güneşin kanlı gözleri
Gün yakıtı hayatın sıcak şefkati

ÇORUM FİKİR 119

Gün batıyor, gün doğuyor
Zamanlar suya yazılarak kaybolur
Bulutlar başımızda taç olarak
hatıralar kuma kazılarak yok olur
Ufuklar ötesine taş adımı uzatacak
Gün batımı,
Gün yakıtı...

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 120

Selma GÜRSEL

CILBIR

MALZEMESİ: 3-4 porsiyon için, 400 gram kuru soğan, 250 gram koyun kıyması, 3 yumurta, 50 gram tereyağı, 2 domates, 2 adet sivri biber, isteğe göre kırmızı pul biber, tuz. 4 su bardağı su. Soğanlar kabuklarından soyulur ve doğranarak bir tencereye konulur.

50 gram tereyağı yada margarin soğanların üzerine konarak tencere ateşe konulur.

ÇORUM FİKİR 121

Yağ eriyip, soğanlar biraz ölünce üzerine kıyma konularak istenildiği kadar tuz ilave edilir. Soğanlar ölünceye kadar önceden yıkanan domates ve biber doğranır.

Kıymalar haşlanınca doğranmış olan domates ve biberi tencereye konularak üzerine yumurtalar kırılır üzerine istenildiği kadar pul biber konulur. Kıymalar haşlanınca doğranmış olan domates ve biberi tencereye konularak üzerine yumurtalar kırılır üzerine istenildiği kadar pul biber konulur. Bu karışım güzelce ateşte karıştırılır. Karıştırılan bu yemeğin üzerine 4 su bardağı soğuk su ilave edilir, tuzu istediğiniz kadar ayarlanır.

Kısık ateşte çilbır yarım saat kadar pişirildikten sonra sıcak olarak servis yapılır.

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 122

ÇORUM FİKİR 123

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 124

ÇORUM FİKİR 125

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 126

ÇORUM FİKİR 127

Serkan ÖKÇE

ÇOCUK KALALIM

Bakma gözlerime öyle
Bir ömür boyu bakmayacaksan eğer
Tutma ellerimi
Hiç tutma...
Bırakıp gideceksen eğer

Sevdiğini söyleme
Bir gün keşke diyeceksen
Gülme yüzüme
Hiç gülme...
Bir gün tüm güllerini toplayıp gideceksen

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 128

Penceredeki çiçekleri sularken
Yıldızları göremeyeceksen
Beni gördüğünde yolunu çevireceksen eğer
Al oyuncaklarını, uzakta oyna
Büyüyünce beni unutacaksan eğer

Bırak çocuk kalalım
Körebe oynarız
Kırlarda çiçek toplar,
Kuzularla koşarız

Bırak bizi
Çocuk kalalım
Bırak bizi zaman
Eğer büyüyünce ayıracaksan...

ÇORUM FİKİR 129

Serkan ÖKÇE

DARGINIM KENDİME

Dargınım kendime
Artık gitmiyorum
O gittiğimiz yerlere
Ve ben uyuyamıyorum
Sen gittin diye...
Sanki eksğim,
Sanki bir şeyleri unutmuş gibiyim...
Selamı kestim;
Yüzüme bile bakmıyorum...
Teamülüm yok kendime
Görürsen eğer beni şaşırma
Kapıda bir gece...

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 130

Üzeyir Lokman ÇAYCI

GÜL ÇIKMAZI SOKAĞI

Kısıvrak acılar saracak düşlerini
Dinle artık denizi
Gördüklerince.
Güneşin doldurduğu mavilikler var ya
Acılar orada uyurken
El ele
Günah taşıyacak geceler...
Göğü içecek gözlerin
Dayanamayacaksın

ÇORUM FİKİR 131

Gül Çıkmazı Sokağı'nda
Bir kayboluşun uğultusuna.

Şiirler suskun olacak orada
Şarkılar ağlatacak seni
Kadehler kırılacak ellerinde
Düşünemeyeceksin
Ve sonra... bil ki
Bir daha Gül Çıkmazı Sokağı'nda
Göremeyeceksin beni...

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

ÇORUM FİKİR 132

Üzeyir Lokman ÇAYCI

ÇORUM FİKİR 133

[KİTAP BAŞINA TIKLAYIP GİDİRİN!](#)

